

Yohannis Tichina Daamni Yesus Kiristoosni Misirachchuni Kaama Gachgiru

Yohannis tichina Misirachchuni kaamaassi Yesusnin chowaason besunak sholenaas asha mayye asuni meeni ganesi beste hayewa Ha'oni kaama sinbaason ammanon besukwa. Matsafaas teetbaasik makefanaas han misirachchuni kaamaason feretife baasso Yesus fatunir sinne yoonir yiste Ha'oni Naa sinbaason amanosoneknawa barik amanosobesiisik koi'ba foonto kaa danosonematona yaadatosonekwa. (20:31).

Misirachchuni kaamaasi tesuni dimaas koi'ba foonto Ha'oosi kaamnewa Yesusna isar sinobesi-ison gachgiru zagire besi. (Eddeba 1:1-18) Estan Yesus fatunir sinne yoonir yiste Ha'oni naa sinbaason besifa showo tesa biistera artonoy wuzasikitonontu makefa. (Eddeba 1:19–12:50) Estan es biistera artonoy wuzaasikitosin aro buu'a bestenamato besifa tochooson tusira makefa. Es tesuni dimaas makefanaas isa isa asuni meya Yesusnik amanesere basa zoonsi sinobesiison; oomni meya dey aakkak tugga'setematonawa barik aafa amanoniwuzayisetematonawa. (Eddeba 13-17) Yesus oottena wono waalin nawoni meyaneen awune fa tai'so isarbesi faanamato suuttona wonaasik hoossuni kaamnewa chinuni kaamne baassok makenamatotu makefa. Koi'ni eddeesikito Yesusni oottosonnawa mangsu katonak ta'baasonna; basa suuttosonnawa kitun

kabubaasonna; esiisimato dey kitun kabinan-neen orfo nawoni meyak ammanon bestobaa-sontu makefa. (Eddeba 18-21).

Yohannis Yesu Kiristoosniki kamo bestefa koi'ba foonto kaason teggira besifa es Ha'oosi otma hawungneen kabira Yesusnin ugna zagire; futo zagire; kaa zagire ephpheteesefe baassokwa. Yohannisni misirachchuni kaamaason ooma zagifaas ayyanak foosi futonon assuk arto wonna wonnati foosik ephpha ke'feni wuzasikitonon; esiis dey aka, tusha, chaarefa, keemer, fantunikito, wayinini tokonewa wayinini gaanane fa wuzasikitonon beso zagire ephphe ke'baaswa.

Matsafaasi Siruk Ephna Ephobaas

Gachgiru; 1:1-18

Haphqife Yohannisnawa Yesusni tesuni nawoni meena 1:19-51

Yesu ammanon wosto jamarobaas 2:1–12:50

Yerusalemniissinawa biratobaastaki wostobaasi koi'ni wonaasikitona 13:1–19:42

Daamiisa kitun kabunewa ammanon bestobaase 20:1-31

Koor'ubaas: Galiilak hepsa nawoni meyak ammanon bestobaas 21:1-25

Yohannis Tichina Ha'oni Kaani Kaama

¹ Zeemmaneen kaam feer. Bar dey Ha'ooskitu fe; Kaamiis dey Ha'o;

² Bar dey zeemme Ha'oosneentu fe.

³ Zuuttambaase bariktu teste; teste wuzaas zuuttera barki kamotu teste; isa wuzane barneen gerakalo tester aafa.

⁴ Kaa barki faar; es kaas dey asunik chaarefa sinna faar.

⁵ Chaarefaas talmaassi chaarsir; talmaas baron aane merowa.

⁶ Ha'ooskin wostere ye sumba Yohannis yiste isa asu feer.

⁷ Zuuttambesiise barki kamo amanosonek bar chaarefaasi chowanon zaala makonaktu ye.

⁸ Chaarefaasi chowanon zaala makonaktu yeeteno bar chaarefte.

⁹ Asu zuuttambaase asik chaarsuni futoni chaarefa han daasta yaadifar.

¹⁰ Han daasta feer; han daas bariktu teste; sin-fanaknu han daas aane ephphatowa.

¹¹ Basa keen sina baassoki ye; sinuntano baasso barin aane ephphetoosoto.

¹² Sinuntano ephpheteesere sunbaasik amanefe baasso zuuttere Ha'oni naanggota sinonek mabti imi.

¹³ Baasso Ha'oni naanggota sinetees asuni tumak wedey hannakin wedey ashakin wedey teegoni fiqadik aane koontosoto. Baasso koontese-tees Ha'okingwa.

¹⁴ Kaamiis asha sinne inno ganeyaassi ha'i. Inno dey Ababaaski feena kabaasik fa ulfinbaasne fa isa naa bar basa ulfinaason biini. Bar dey [Ha'oni otumaknawa futokna tuum].

¹⁵ Yohannis basa chowaason zaala maket: « «Ta orfoosta yooni bar taneen sinak feer. Tayistan dey denalo» yira makenaas barwa» yire chaagi.

¹⁶ Basa tumaastan inno zuuttamniise otmaasta otma daysira ephphataani.

¹⁷ Tumaas Museniki kamo imte. Sinuntano otumnewa futone Yesus Kiristoosniki kamo ya.

¹⁸ Ha'ooson biyar oonu aafe. Sinuntano abani sina Ha'oosneen fe isa naas bar bar Ha'oos oo

sinnamato innok ammanon besi.

Haphqife Yohannis Makena Zaala

¹⁹ Ayhudni meeni ha'sinynyani meya Yerusalemun maagni meenawa baassotin argassefe Lewini meena asin Yohannisniki wosisere: «Ne oonso?» yire mamussisete kabaasik makena zaalni kaamaas haniiswa.

²⁰ Bar dey aachunoy: «Yoonir yiste muudtos tatewa*» yire ammanon make.

²¹ Baasso dey: «Eekin ne oonso? Eliyasnos?» yire mamussete. Bar dey: «Indaanewa» yire wolgi. Baasso dey: «Eekin raajjunoso?» yisete. Bar dey: «Indaanewa» yire wolgi.

²² Baasso dey: «Eekin ne oonso? Innotin wosi baassok hamma makonik ne teetaason oo yifasso?» yisete.

²³ Bar: «Raajju Isayyasniissi maktenaasimato «Daamiisa ugnanon zeep'ti» yire ichma daassi chaagfe asusa kaamatawa» yi.

²⁴ Baasso wostere yeeseetes Ferisawini meyakini.

²⁵ Baasso dey Yohannisnin: «Ese ne Kiristoos wedey Eelias wedey yoonir yiste raajjuus sina shakaatane awuniron haphqidifa?» yisere mamussete.

²⁶ Yohannis wolgire: «Ta akaktu haphquna. Sinuntano nitto arunoytir ganentiissi yereferwa.

²⁷ Ta orfoosta yooni basa chaa'maasi taar'anon kotak sholsunoynar barwa.»

* **1:20** Muudtos uus Mesi wedey Kiristoos.

²⁸ Han bar zuuttera sinnaas Yohannis haphqit feena Yordanosni akaasi yesalo awa kesnarki fa Bitaniyaktu sini.

Ha'oni Fantu

²⁹ Wonotirik Yesus Yohannisniki yeefeen biyaat ekka yi: «Ese han daasta fe asusa boor'anon baas-sostan tishkuni Ha'oni fantu

³⁰ «Ta orfoosta yooni bar taneen sinak feer. Tay-istan dey denalo» yira makenaas barwa.

³¹ Tanu es yooni barin aane arifatwa. Sinuntano ta akak haphqit yaanaas Israelni meyak barin arsonekwa.»

³² Yohannis ekka yire zaala make: «Korto Ayyana saman nakalone faar sinna basaasta kerefeen biin.

³³ Akak haphqunak taan wosi bar: «Korto Ayyana kerefeennawa basaasta diifeenna biyata bartu Korto Ayyanak haphquniiswa» yira makena kabaneen tanu aane arutwa.

³⁴ Ta dey biina boor'a bar Ha'oni naa sinbaason zaala makefan.»

Tesuni Yesusni Nawoosakito

³⁵ Wonotirik Yohannis hep nawobaasneen esta yerefer.

³⁶ Yesus estak aatfeen Yohannis biyaat: «Ese haniis Ha'oosi fantuwa» yi.

³⁷ Hep Yohannisni nawoosakito Yohannis es baron makefeen odesefaat Yesusni orfoose hamete.

³⁸ Baasso Yesusni orfoose hamefeen yergere biyaat «Awu sholedifetirinso?» yi. Baasso dey: «Rebi! Ayinso faafatari?» yisete. (Rebi! Uus assinyanya uu.)

³⁹ Bar dey: «Yaara biitiwa» yi. Hamere feefenam-ato biyere Es wono ane feeshete. Es kabaasik dey wonni asir sa'ati sinana.

⁴⁰ Yohannis makena kaamaason odere barneen ane hame nawoosasin isa Simon Phexirosni ay sina Andriyas feer.

⁴¹ Bar zeemme ayba Simooniki hamme: «Mesi-isin danniya» yi. Mesi uus muudto uu.

⁴² Yesusniki dey ephphe ye. Yesus barin biire: «Ne Yona'ani Simoonwa, ne hawungneen ekalo «Keefa» yisteratu teegtotawa» yi. Kotbaas dey «Phexiros wedey Inya shu'a» uwa.†

Yesus Filiphosninnawa Naatinaelninna Teege

⁴³ Wonotirik Yesus Galiila hamanak shole. Filiphosnin dey danne: «Taneen ane hamniwa» yi.

⁴⁴ Filiphos dey Andriyasnawa Phexirosna asimato Betesayidaki katamaassitu feeseffe.

⁴⁵ Filiphos Naatinaelnin danne: «Museni tumassinawa raajjuni meya basa chowbaason tichisete barin daningwa. Esiis dey Yosefni naa Naaziretki Yesuswa» yi.

⁴⁶ Naatinael dey: «Naaziretun ma'a wuza kesak chimniroso?» yi. Filiphos: «Yaara biwa» yi.

⁴⁷ Yesus dey Naatinael hang barki yeeffen biyaat: «Futoni Israelni asu hanifewa» yi.

⁴⁸ Naatinael dey: «Taan ayik arifasso?» yit mamsi. Yesus wolgire: «Filiphos teegonoyfeen Belesini i'oosi diisi diifen biingwa» yi.

⁴⁹ Naatinael wolgire: «Assinyanyano! Ne Ha'oni naawa. Ne Israelni taatowa» yi.

† **1:42** Girikni kaamak «inya shu'a» uu «Phexiros».

⁵⁰ Yesus wolgire: «*Belesini i'oosi diisi diifen biingwa*» yina boor'anoso amanetari? Haniistan denalo wuzanu biyatarwa.

⁵¹ Futok nittok makefawungwa; Samaas gachchefaan Ha'oosi wosiya daa Asuni Naaski kerefeennawa kesfeenna biyatiwa» yi.

2

Yesus Qaanaki Sargini Kootaasta Beste

¹ Keezsinari wono Galiilani awurajjaassi Qaanani katamaassi sargi faar. Yesusni intoos dey estak faar.

² Yesusnawa nawoni meena es sargiista teegtesere feeseter.

³ Waynini ushaas ko'ifana kabaasik Yesusni intoos: «Waynini ushbesiis koi'faantu feesetewa!» yira Yesusnik make.

⁴ Yesus wolgire: «Intonaase! eekin taan awu zaguwa yifasse? Ta wonaas hashnu aane kar'awe» yi.

⁵ Yesusni intoos dey wostinyanyi meyak: «Bar makena baron zuutira zagutiwa» yi.

⁶ Ayhudni meya masere kayimefe tumaasimato issun shu'ni waasha esta diisefar. Isa isarbaas hep wedey keez gima akatu ephfa.

⁷ Yesus wostinyanyi meyak: «Waashasikitosi aka tuunutiwa» yin noonobaastaneen katisere tuunisete.

⁸ Estan Yesus: «Hash kitta kootaasi gaanynyanik imtiwa» yin imete.

⁹ Gaanynyaas waynini usha sina akaason bechchire biin ayin yaanamato aane aruwe.

Sinuntano akaason kita wostinyanyi meya arsedifer. Gaanynyaas mariisin teegere

¹⁰ «Asu zuuttambaase zeemme ma'a waynini ushaasontu imfe. Estan ushshe zaysetenneen orfo manguuson imfe. Ne ma'a waynini ushaason hashneen duusaan diifar» yi.

¹¹ Yesus es biistera artonoy wuzason zeemme Galiilaki fa Qanak zaguk ulfinbaason ammanon besi. Nawoni meya dey barik amanesete.

¹² Esseen orfo Yesus intobaasneen, aybaasakitonnen, nawoni meyaneeen ane Kifirnahom kersete. Estak garo wona diisete.

Yesus Betemeqdesiissi Nagadefe Baassotin Kisi

¹³ Ayhudni meeni faasikani heeboos tai'sera faar. Yesus Yerusalem kesi.

¹⁴ Betemeqdesi yaboosta miyaason, fantuuson, nakalooson waagsefe baassotin dani. Dey oom waaga soolefe baasso diisefa waaga soolesefen bi.

¹⁵ Gaaduni alangga ma'ire fantuusonnawa miyaasonna zuutire betemeqdesiisi yabotan kalle kisi. Sooltefa waagbesiison dey sikere tarabbezaason shelgire ha'i.

¹⁶ Nakalo waagsefe baassotin: «Han baron hantan ephpha kesti! Abataasa keyanon nagadni keya zagutiita!» yi.

¹⁷ Nawoni meya dey: «Keeneesik fa ta seektoos taan mawa» yistera tichchenamato gasasisete.

¹⁸ Ayhudni meya dey: «Han zagifata barik aro biistera artonoy wuza innok besutasso?» yisete.

¹⁹ Yesus wolgire: «Han betemeqdesiis kiddiste kiddusaninon bogaani ta keessinari wono wolgira keer'anawa» yi.

²⁰ Ayhudni meya: «Han betemeqdesiis kiddiste kiddusani acheechasire issune neya koi'siratu keetera kesi. Eekin ne aakkak keessinari wono keer'a?» yisete.

²¹ Sinuntano Yesus basa atusontu: «Betemeqdesi kiddiste kiddusani» yire make.

²² Es bari boor'a Ha'oos Yesusnin kitun kabinanneen orfo nawoni meya es baron makenamato nibesiista keji. Estan tichaasewa Yesus makena kaamaasonna amanesete.

²³ Yesus faasikani heeboosi wono Yerusalemuk zagina biistera artonoy wuzason biyete boor'a showo asuni meya barik amanesete.

²⁴⁻²⁵ Bar asusa nibsi fa wuzason zuutire arir sinna boor'a oonu asuni chowa barik makonak aane sholsifa. Yesus asuni meyanon zuutire arifena boor'a baassotin aane amanefe.

3

Yesusnawa Nikodimosna

¹ Ferisawini keen sina Ayhudni gaannye meyaassin isa Nikodimos yiste asu feer.

² Bar isa wono talmak Yesusniki yeere: «Assinynyano! Ha'o barneen sinna asu sina shakaanane han ne zagifata biistera artonoy wuzasikitonon zaguk chimnir aafewa. Es bari boor'a ne Ha'okin ye assinynya sintamato arifeniwa» yi.

³ Yesus wolgire: «Futo neek makefangwa: Asu hepsa koonto shakaanane Ha'oosi taatonon biyanak aafa chimanawuza» yi.

⁴ Nikodimos dey: «Asu kur'inanneen orfo aakkak hepsa koontok chimnirinso? Hepsak intobaasi keensi girire koontok chimniroso?» yi.

⁵ Yesus wolgire: «Futo neek makefangwa: Asu akakinnawa Ha'oni ayyanakinna koonto shakaanane Ha'oosi taatosi giruk aafa chimanawuza.

⁶ Asunikin koonte bar asuwa. Sinuntano Ha'oosi Ayyanakin koonte bar Ha'ooskin gaddo kaa daniwa.

⁷ «Hepsi koontotik sholsuwa» yina boor'a diinqo-taatawa.

⁸ Siru sholena daatu sirifawa. Kaambaasontu odota. Sinuntano ayin yaanamatonawa ay hamd-ifanamatona aane arifewa. Ha'oosi ayyanakin koonte bar zuuttambaase esiisimatowa» yi.

⁹ Nikodimos: «Han bar aakkak sinanak chimnirinso?» yire mamsi.

¹⁰ Yesus wolgire: «Ne arto Israelni assinynya sinna faafaat han baron aane arifenoso?

¹¹ Futo neek makefangwa: Arifeni barontu makefeni, biini bariktu zaala makefeni. Makefeni baronu aane ephpha taafeti.

¹² Han daastaki chowanon makena amanonoy nitto den samaki chowaason makefaanane aakkak amanoti?

¹³ Den saman kere Asuni Naasneen oom den sama kesar oonu aafewa.

¹⁴ Muse ichma daassi bittak wosuste zawuni besoson suutnaysimato Asuni Naa suuttonak sholsuwa.

¹⁵ Esiis dey Asuni Naanik amanefe bar zuuttambaase koi'ba foonto kaaba foonakwa.

¹⁶ Barik amanefe bar zuuttambaase koi'ba foonto kaa dananaktano tishunoynamato Ha'oos isa nawuba bar barin aatira imma han daason baak keeshtewa.

¹⁷ Ha'o isa naabaasin han daasta wosinaas daasta mangsuni kar'ak sinnoynamato han daa-

son barki kamo fu'okwa.

¹⁸ Barik amanefe basaasta mangsu aafa katona wuza. Sinuntano amanonoy bar isa Ha'oosi naa bar barik amano beyna boor'a mangsu basaasta katewa.

¹⁹ Chaarefaas han daasta ya. Asuni meya wostobesiis mangu sinna boor'a chaarefaason beyfaat talmaason shunete. Esiistu mangsuni kar'aaswa.

²⁰ Manguuson zagife bar zuuttambaase chaarefaason oomterwa. Wostobaas ammanon kesnoy-namato chaarefaaski aane yeefe.

²¹ Sinuntano Ha'o sholefana wostooson zagife bar wostobaas Ha'oosik ammanon bestonak chaarefaaski yeefewa» yi.

Yesusnawa Haphquni Yohannisna

²² Esseen orfo Yesus nawoni meyanee ane Yuudani daa hamete. Estak baassoneen ane feefaaf haphqidifer.

²³ Yohannis dey Saleمني tai'soosta fa Henonuk showo aka faar sinna boor'a estak haphqit feer. Asuni meya haphuktok yeefaafe haphuktet feeseter.

²⁴ Es bar sinnaas Yohannis taatoni keer girunoy feen.

²⁵ Yohannisni nawoni meenawa isa Ayhudni asuna asi ganeyaassi Ayhudni meeni tumaassi fa kayimni chowaasik kirikkiri kabi.

²⁶ Yohannisnik yeesere: «Assinyanyano! Yordanosni akaasi yesalo awa kesnarki neneen ane feena kabaasik ne basa chowaason zaala maketa bar dey haphqidiferwa. Showo asuni meya dey barki hamediferwa» yisete.

²⁷ Yohannis wolgire: «Den saman imtonoyfeen asu isa wuza ephphetook aafawa chimanawuza.

²⁸ «Yoonir yiste muudtos tatewa. Sinuntano basa sinaastatu wostera yaangwa» yira makenamato nittonu zaala makotiwa.

²⁹ Mariyaas mariisarwa, mariisin argasuk ane fe muzgituus mariisa kaamanon odefena kabaasik akamanontu girefewa. Es giraas dey taarwa. Es giraas dey hash siniwa» yi.

³⁰ Bar arkittonak, ta dey hatonak sholsuwa.

³¹ Denun yooni bar zuuttambaase asi denalowa. Han daastaki bar han daastakirwa. Han daastaki chowatu makefa. Saman yooni bar zuuttambaase asi denalowa.

³² Biina baronnawa odena baronnatu zaala makefe. Sinuntano zaalbaason oonu aane ephpheteefe.

³³ Makefena zaalni kaambaason ephphete bar Ha'oos futo sinbaason gasasi.

³⁴ Ha'oos Ayyanabaason tuunira imfana boor'a Ha'o wosina bar Ha'oosi kaamanontu makefewa.

³⁵ Abaas naasin keeshter; zuuttambaase asin kushubaassi imi.

³⁶ Nawubaasik amanefe bar zuuttambaase koi'ba foonto kaaba faarwa. Nawubaasik amanonoy bar Ha'oosi gi'atu basaasta foonirtano kaason aafa danana wuza.

4

Yesusnawa Samariyaki Mashkasuse

¹ Ferisawini meya Yesus Yohannisniitan arkissire showo asuni nawoba zagire haphqit feenamato odesete.

² Sinuntano haphqiis Yesus sinnoynaron na-wobaasakitotu haphqit feer.

³ Yesus dey es baron arinaase Yuudani awuraj-jason beyfaat Galiila hepsa wolle hami.

⁴ Samariyani awurajja kamo aatte hamana shol-sira faar.

⁵ Es bari boor'a Yaqob nawuba Yosefnik imna di-maasi teshta fa «Sikar» yistefa Samariyani katama ye.

⁶ Estak Yaqobni akani doo'a faar. Yesus ugunne kutuk hopina boor'a es doo'aasi tesha di. Es kabaasik wonaasi issun sa'ati sinana.

⁷⁻⁸ Nawoni meya dey muuni waagosi katama hamete. Es kabaasik Samariyan isa mashkasu akani kitak ya. Yesus barki: «Aka imin ushungwe» yi.

⁹ Es asus: «Ne Yuudani asu sinfaat ta Samariyani asu sina taakin aakkak aka shiiphotaso?» yi. Ay-hudni meya samariyani asuni meyaneeen isarbesi aafa sinna boor'atu es baron make.

¹⁰ Yesus wolgire: «Ha'oosi imanonnawa «Aka taak imin ushungwe» yiis oo sinnamato araatane shiiphoniis newe. Eekan bar dey kaani aka neek imana kabawe» yi.

¹¹ Asus dey wolgira ekka yi: «Ne kitata wuzne aafawa. Doo'aas dey yeet wokawa. Eekin kaani aka Ayin dana?

¹² Ne han akani doo'aason innok ima abani Yaqobniistan arkutaroso? Barneen naanggotbaasneen waagbaasneen han barontu ushetewa.»

¹³ Yesus wolgire: «Han akaason ushfe baasso zuuttere hepsa wolletu iktosonewe.

¹⁴ Ta imana akaason ushni baasso zuuttere koi'ba foonto neya isanne aafa iktosone wuza. Ta imana akaason ushni barik [Ha'oni Ayyana] basaassi koi'ba foonto kaani kor'atu sinana» yi.

¹⁵ Asus dey: «Han asuso! Iktonoynamatonawa akani kissi hanta wolla yoonoynamato es akaason taak imma» yi.

¹⁶ Yesus dey: «Hamfaat teegoneesin teegera wolla hanta yowe» yi.

¹⁷ Asus wolgira: «Teegota aafewa» yi. Yesus: «Teegota aafe» unees ma'aron maketwe.

¹⁸ Ne uuch teegoniki girira kestarwe. Hash ne-neen ane fe barnu teegonete sinna boor'a make-taas futowe» yi.

¹⁹ Asus dey: «Han asuso! Ne raajju sintamato aringwa.

²⁰ Inno abani meya han aamaasiktu sagadesetewa. Sinuntano nitto dey «Asuni meya sagadosonek sholsifanaas Yerusalemukwa» yisefeti» yi.

²¹ Yesus dey ekka yi: «Han asuse, han aamaasik wedey Yerusalemuk Abaasik sagadonooyti wona yoonamato amanowe.

²² Nitto Samirawiis arunoyti Ha'oktu sagadesefeti. Sinuntano faru yoonas Ayyudnikin sinna boor'a inno arifeni Ha'oosiktu sagadefeni.

²³ Sinuntano futok sagadesefe baasso Abaasik kayma Ayyanaknawa futokna sagadosone wona yoon. Es bar dey hash siniwa. Abaas dey sagadosonek effatenaasontu sholefe.

²⁴ Ha'oos korto Ayyanawa. Barik sagadesefe baasso dey korto Ayyanaknawa futoosikna sagadosonek sholsuwa.»

²⁵ Asus dey: «Kiristoos yistefe Mesiis yoonamato arifawungwa. Bar yeere zuuttambaase asin in-nok makona» yi.

²⁶ Yesus dey: «Han neneen wolefees ta barwe» yi.

²⁷ Es kabaasik nawoni meya hameteessin wolle yeesete. Yesus mashkasusneen wollobaasik diin-gesete. Sinuntano: «Awu sholedifa wedey Asus-neen Awagan wolledifa?» yire mamsir oonu aafe.

²⁸ Estan asus gimaason estak beyfaat katama hamma asuni meyak:

²⁹ «Ta zagina baron zuutire make asusin yaafaat biitiwa. Toogiso bar Kiristoos sina beyungeso?» yi.

³⁰ Asuni meya dey katamaassin kesere barki yeesete.

³¹ Es kabaasik nawoni meya: «Assinynyano! Mak-tetwa muwa» yit shiiphsete.

³² Sinuntano bar: «Nitto arunoytir ta muuna muu taak faarwa» yi.

³³ Es bari boor'a nawoni meya: «Bar muuna muu ephphe ye asu feerteso?» yisesete.

³⁴ Yesus baassok ekka yi: «Ta muu taan wosi basa safaraason zagunewa wostobaason koi'sunakwa.

³⁵ Nitto «Meeni zuutu kar'anak acheech assatu faarwa» yifetitanoso? Ese nittok makefawungwa «Kaanna hash meyaas katnamato fosshaason bi-itiwa» yifawungwa.

³⁶ Kar'ni bar wostobaasi waaganon ephphetoonirwa. Koi'ba foonto kaak sinni gaana zuutuna. Es bari boor'a bukni barnawa kar'ni barna ane girosone. Ese bukfeesewa kar'feese isaruk girsonekwa.

³⁷ «Isaas bukana isa ay kar'ana» yifa kaamaas han baristak futo siniwa.

³⁸ Ta nitto hopunoytiison kar'atik wosingwa. Oom meyaas hopsyese. Sinuntano nitto baasso hopsyese baron zuutiti.»

³⁹ Mashkasus: «Ta zagina baron zuutire taak makewa» yira makena kaamaasik es katamaassi feese Samariyaki asuni meyaassin showobesiis barik amanesete.

⁴⁰ Samariyaki asuni meya Yesusniki yeese fe kabaasik showo wona baassoneen ane foonak shiiphsete. Bar dey esta hep wona feeshi.

⁴¹ Yesus makena kaamaasik oom showo asuni meya amanesete.

⁴² Mashkasusik dey: «Hanneen ekalo ne maketa boor'a sinnoinamato inno teetniisik odeni boor'a bar futoknu han daason fatunir sinnamato ariniwe» yisete.

Yesus Herashoosa Naanin Fati

⁴³ Hep wonaneen orfo estan wolle Galiila hami.

⁴⁴ Yesus zeemme «Raajju basa daasta aane ulfin-tefe» yire makenar faar.

⁴⁵ Sinuntano Galiila kar'fena kabaasik Galiilaki asuni meya faasikani heeboosik Yerusalem ham-fena kabaasik Yesus zagina chowaason biyete boor'a barin ma'arik ephpheteesete.

⁴⁶ Esseen orfo Yesus akaason wayinini usha zagire soolena daa Galiilaki Qaana hepsa wolle ye. Es kabaasik Kifirnahomuk naaba mettena isa taatoni herasho feer.

⁴⁷ Herashoos Yesus Yuudan Galiila yeenamato ode. Naabaas kitunak akamanon mettere feer sinna boor'a Yesusniki yeere: «Kifirnahom kerera naataasin fataywa» yire shiiphphe.

⁴⁸ Yesus dey: «Nitto biistera artonoy wuznawa diinqi chowne biya shakaatine isanne aane amanefetiwa» yi.

⁴⁹ Herashoos dey: «Daamtaaso! Naataas kitunoy feen tai'ni kar'wa» yi.

⁵⁰ Yesus barik: «Hamma! Naanees farunawa» yi. Asus Yesus barik makena kaamaason amanere hami.

⁵¹ Wolle hamfeen basa wostinynyani meya barin sholok kesere ugunta uphsere: «Naas fariwa» yisere maksete.

⁵² Bar: «Naas apun sa'atikinso farinari?» yire mamsin. Baasso wolugsere: «Hazo naafun sa'atiku atubaasi gumtana gafkiwa» yisete.

⁵³ Naasa aba dey Yesus: «Naanees farunawa» yi-naas es sa'atiista sinnamato ari. Barnawa keerki asuni meyanee ane amanesete.

⁵⁴ Esiis dey Yesus Yuudan Galiila yeere zagina hepsa biistera artonoy wuza.

5

Yesus Isa Laafa Asunin Fati

¹ Esseen orfo Ayhudni meeni heebo faar sinna boor'a Yesus den Yerusalem kesi.

² Yerusalemuk fantuus girifaat kesfana finynyaasi tesha isa kuphira kuni aka faar. Es akaas Ibrawini meeni kaamak «Betezata» yisteratu teegtefa. Bar dey uuch tukbaasta ukbare yere finoba faar.

³ Es finoossi showo mettan aaftishu, laafanawa engitfe meena esta kunsefer. *[Baasso dey akaasi shorkonon oodet feeseter.

⁴ Aat aatta daamiisa wosiya kuphira kuni akaassi keretaafa akaason shorkit faar. Es akaasi shorkoneen orfo zeemme akaassi giri asu aaffa tesa meroossinnu farit feer.]

⁵ Estak keezasire nangne neya laafa sinne fe isa asu feer.

⁶ Yesus es asusin kunfeen biyaat hashneen kar'e showo neya ekkak feenamato araat: «Farutak sholefatoso?» yi.

⁷ Mettan asus: «Daamtaaso! Akaas shorkefana kabaasik taan akaassi kessuni asuta aafewa; ta giruk hamfana kabaasik oom asu zeemfe» yi.

⁸ Yesus dey: «Kabira opponeeson wor'a hamma!» yi.

⁹ Mettan asus geregere farire oppobaason wor'e hami. Es bar sinnaas beysani wonakwa.

¹⁰ Ayhudni meya fari asusin: «Hash hawung beysani wona sinna boor'a opponeeson wor'atak aane chimsifawa» yisete.

¹¹ Sinuntano bar: «Taan fati asus <Opponeeson wor'a hamma> yiwa» yire wolgi.

¹² Baasso dey: «<Opponeeson wor'a hamma> yi asus bar oonso?» yire mamussete.

¹³ Yesus eksere daraasa ganesi giri sinna boor'a fari asus oo fatinamato aane aruwe.

¹⁴ Esseen orfo Yesus fatina asusin betemeqde-siissi danne: «Ese haye faritwa. Haniistan denalo wuza neyista kar'noynamato hanneen ekalo

* **5:3** Girikni tichaassi faadba keeziistan hamma acheech kar'a fa baron aane daysifa.

boor'a wostotaatawa» yi.

¹⁵ Asus hamme Ayhudni meyak: «Taan fatiis Yesuswa» yire make.

¹⁶ Beysani wonaasik es baron zagina boor'a Ayhudni meya Yesus kesse girunoynamato kalak sholset feeseter.

¹⁷ Sinuntano Yesus: «Abataas hash hawungneen kar'e wostedife. Ta dey wostenarwa» yire wolgi.

¹⁸ Esenu beysani wonaason ooda beybaas bar bar sinnoynamato teetbaason dey Ha'ooseen isar zagire: «Ha'oos taak abatawa» yina boor'a Ayhudni meya akamanon woruk sholset feeseter.

Ha'oni Naasa Ha'suni Hugna

¹⁹ Tusire dey baassok ekka yi: «Futo nittok makefawungwa, Abaas zagifeen biinaysontano naas teetbaasik isa wuzane zagunak aafa chi-manawuza. Abaas zagifena barontu zuutire naas dey zagifewa.

²⁰ Abaas naasin keeshter sinna boor'a bar zagona baron zuutire besifewa. Nittonu diinqotimato haniistan denalo wostonu besuna.

²¹ Abaas kituussinnu kabgire kaa imfenasimato naas dey sholsefe baassok kaa imfewa.

²²⁻²³ Asu zuuttere Abaasin ulfinsifenasimato naasin dey ulfinsunak mangsuni kar'aason zuutire naabaasik aatire imiwa. Es bari boor'a Abaas ooniistanu sinfaanane aafa mangsu kar'anawuza. Naasin ulfinsunoy bar wosi Abaasin aafa ulfinsunawuza.

²⁴ «Futo nittok makefawungwa, kaamnaason odefe barnawa taan wosi barik amanefe barna koi'ba foonto kaaba faarwa. Bar kituni keeruntu kaani keer finiteno basaasta aafa mangsu katona wuza.

²⁵ Futo nittok makefawungwa, kituni meya Ha'oosi naani kaamanon odosone wona yoon-awa. Wonaas dey hashwa. Odefe baassonu kaak foosone.

²⁶ Abaas teetbaasik kaaba faanamato naas dey teetbaasik kaaba foonak imiwa.

²⁷ Asuni Naa sinna boor'a mangsuni kar'ni ha'suni hugna imiwa.

²⁸ Es barik diinqotiitawa, moogaassi fe baasso zuuttere kaambaason odosone dey moogaassin kesone wona yoon.

²⁹ Ma'aron zagi baasso kitun kabire kaak foosone. Mangunon zagi baasso kitun kabiseten baassosta mangsu katona.

Yesusnik Zaala Make Asuni Meya

³⁰ «Ta ta teetaasik isa wuzane zaguk aafa chi-manawuza. Mangsu kar'anaas Abaaskin odena baron koi'bawa. Taan wosi basa safaraasontano ta safaraason zaguk aane sholefat sinna boor'a mangsuni kar'naas futowa.

³¹ Ta ta teetaasiron zaala makefaanane kaamnaason futo zagire ephphetoonir aafewa.

³² Taak zaala makoniis Abaaswa; Barnu taak makona zaalaas futonir sinnamato arifawungwa.

³³ Nitto Yohanniisiki wosinin wositi. Yohannis dey futok zaala makewa.

³⁴ Ta asuni zaala aane sholefat; Sinuntano nitto farutiktu Yohannis makena zaalaason makedifawungwa.

³⁵ Yohannis saamfat chaarsi tonane feerwa. Nitto dey garo wona es chaarefaasik girok sholseti.

³⁶ Sinfanaknu ta chowaason Yohannisniistan denalo makoni zaala faarwa. Ta koi'sunak

Abataas taak imna wosto han zagifana barwa. Abataas taan wosinamato zaala taak makonirwa.

³⁷ Taan wosi Abaas taak zaala makewa. Nitto kaambaason isanne aane odosoweti. Gitobaa-sonnu aane biyosoweti.

³⁸ Bar wosina barin amano beyti boor'a kaambaas nittoossi aafa foona wuza.

³⁹ Nitto barik koi'ba foonto kaa danatinne faar sinna bestefaan tichaason wee'efetiwa. Es tichaasnu taaktu zaala makefawa.

⁴⁰ Sinfanaknu nitto kaanti foonak taaki yoo aane sholofeti.

⁴¹ «Ta asunikin ulfina aane sholefat.

⁴² Sinuntano Ha'ooson keeshto nibnitiissi aafa sinnamato arifawungwa.

⁴³ Abataasa sunak ye taan aane ephphatoweti. Oomiis teetbari sunak yeen barin ephpha taasetir.

⁴⁴ Nittotna nittotna wal ulfina sholet fe nitto isa Ha'ooskin bestoni ulfinaason aane sholefeti sinna boor'a aakkak amanok chimatirinso?

⁴⁵ Ta Abaasa sina nittotin malatonanne faar sinna bestonaatawa. Nittotin malatoniis nitto ab-datefeti Musewa.

⁴⁶ Museni amaneseti sinfaanane taan dey amanoti kabawa. Bar ta chowaason tichire feer.

⁴⁷ Tichaason amano shakfaatine kaamnaason aakkak amanotirinso?»

6

Yesus Uuch Kum Arqasunin Muu Maasi

¹ Esseen orfo Yesus Tiberiyados yistefa Galiilani baarisi yesalo hami.

² Mettanni meyanon fatuk zagina biistera artonoy wuza biisete boor'a showo dara barki hamete.

³ Yesus nawoni meyanen ane aamaasta kesse di.

⁴ Ayhudni faasikani heeboos tai'sera faar.

⁵ Yesus showo dara barki yeeseleen kaanne biyaat Filiphosnin: «Han baasso muusonek tusha Ayin waagonirinso?» yi.

⁶ Bar zaguna baron arifet Filiphosnin fattanok es baron mamsi.

⁷ Filiphos: «Garo garonon isa isarbesiis muusonek hep tiya wona wosuste wostoni waagni* birrik waagte tusha aafawa hoorona wuza» yire wolgi.

⁸ Nawobaasakitonisin isaas Simon Phexirosni ay sina Andriyas Yesusnik ekka yi:

⁹ «Uuch muuma tushnewa hep kurxummine epho naa hanta feerwa. Sinuntano effetena daranik Awagira kar'ni?»

¹⁰ Yesus: «Asuni meya duusonek zagutiwa» yi. Estak akama kuwa faar. Es diise baassossin arqasus uuch kum sinnir.

¹¹ Yesus uuch tushaason ephphe galattefaat diise baassok hooroniison haa'osonek nawoni meyak imi. Kurxummiison dey esiisimato.

¹² Meesere gawsetenneen orfo Yesus nawoni meyanon: «Isanne zigunoynamato fu'tana battooson zuututiwa» yi.

¹³ Baasso dey maaste uuch hagewni tushaastan fu'te batto zuutire asire heppe masa tuumi.

¹⁴ Estan kabi chowa asuni meya Yesus zagina bi-istera artonoy wuzason biyeteese: «Han bar futok han daasta yoonak fe raajjuuswa» yisete.

¹⁵ Es bari boor'a Yesus yeesere barin ephere

* **6:7** Hep tiya diinari.

taato zaguk sholsetemato arifaat hepsa wolle bar bar den aamaasta hami.

Yesus Akaasta Taarire Kuti

¹⁶ Waalfana kabaasik nawoni meya yeet baariski kersete.

¹⁷ Goonuussi diisere baarisi yesalo Kifirnahom finak kabsete. Es kaba talmera faar. Yesus dey baassoki aane yowe.

¹⁸ Akama hugnabare yere siru sirit faar sinna boor'a baariis shorke.

¹⁹ Uuch wedey issun kilometrine[†] faaron hamentennen orfo Yesus akaasta taarire kutit goonuuski tai'sefena kabaasik baasso biyaat digsete.

²⁰ Sinuntano bar: «Tawa! Digotiita!» yi.

²¹ Bar goonuussi girire duunak sholsete; geregerenu goonuus hamme kar'one dimaasta kar'i.

Yesus Kaani Tusha

²² Wonotirik baarisi yesalo yere daraas isa goonu tano estak ooma goonu aafa sinnamatonawa nawoni meya baasso baassotu hamertenno Yesus baassoneen aane giruwe sinbaason arsete.

²³ Sinuntano ooma goonuusikito Tiberiyadosni katamaassin Yesus suusna tushaason meesete dimaasi teshayeesete.

²⁴ Asuni meya dey Yesus wedey nawoni meya estak aafsato sinbesiison araat goonuusikitosi diisere Yesusnin sholset Kifirnahom wolsete.

²⁵ Es baarisi teshan danere: «Assinyanyano! Hanta aagenso yaatari?» yisete.

[†] 6:19 10,000 hamma 12,000 woriya sinana.

²⁶ Yesus wolgire: «Futo nittok makefawungwa, taan sholetiis tusha maara gawseti boor'atano bi-istera artonoy wuza biiti boor'atawa.

²⁷ Tishuni tushaasik wostotiitawa. Sinuntano Asuni Naa nittok imana koi'ba foonto kaak sinni tushaasik wostoti. Aba Ha'oos artoni maatama basaasta ichi.»

²⁸ Baasso dey: «Eekin Ha'oosi wostonon wostonik awu zagunik sholsifaso?» yisete.

²⁹ Yesus wolgire: «Es Ha'oosi wostoos bar wosina barik amanotikwa» yi.

³⁰ Es bari boor'a baasso dey ekka yisete: «Ese, inno biira amanonik ne aro biistera artonoy wuza zagutasso? Awunu wostotasso?

³¹ «Muusonek den saman tusha baassok imiwa» yistera tichchenaasimato abaniisakito ichma daassi Manna[‡] meesetewa.»

³² Yesus ekka yi: «Futo nittok makefawungwa, saman tusha imaas Musetewa. Futoni tusha saman imniis Abataaswa.

³³ Ha'oosi tusha barnu saman kerera han daastaki fe asunik dey kaa imnirwa.»

³⁴ Baasso dey: «Daamniiso! Es tushaason wonna wonnatu imatawa» yisete.

³⁵ Yesus baassok ekka yi: «Kaa imni tusha tawa. Taaki yooni bar [kaa] isanne aafa maktona wuza. Taak amanefe bar wonna wonna isanne aafa ik-tona [kaa] wuza.

³⁶ Sinuntano taan biira amano beynitiisik han baron nittok makengwa.

³⁷ Abataas imna baasso zuuttere taaki yoosone. Taaki yoosoni baassotin dey isanne gerakalo aafa kisuna wuza.

[‡] **6:31** Israelni meya ichma daassi Manna saman keren meesete.

³⁸ Ta sholena baron zagunaktawa, taan wosi basa safaranon zagunaktu saman kerengwa.

³⁹ Taan wosi basa safara taak imna baassotin zuutira isanne tishkunoynamato mangsuni kar'ni wono kitun kabgunakwa.

⁴⁰ Abataasa safara Naasin biire barik amanefe baasso zuuttesere koi'ba foonto kaa danonekwa. Es baassotinnu ta mangsuni kar'ni wono kitun kabgunawa.»

⁴¹ Ayhudni meya dey: «Saman kere kaani tusha tawa» ubaasik unyisete.

⁴² Ekka dey yisete: «Haniis ababaasinnawa into-baasona arifeni Yosefni naa Yesustenoso? Eekin aakkak: «Samantu kerengwa» yifeso?»

⁴³ Yesus wolgire ekka yi: «Nittotna nittotna unyutiitawa.

⁴⁴ Taan wosi abataas zataanetanano oonu taaki yook aafawa chimanawuza. Ta mangsuni kar'ni wono barin kitun kabgunawa.

⁴⁵ Raajjuni tichaassi: «Zuuttambesiise Ha'okin arir sinonewa» yistera tichche. Esenu Abaaskin odere ari bar zuuttere taaki yoona.

⁴⁶ Ha'ooskin sina shakaanane Abaasinnu biyar oonu aafewa. Abataaskin sina bar bartu biyarwa.

⁴⁷ Futo nittok makefawungwa; Taak amanefe bar koi'ba foonto kaaba faarwa.

⁴⁸ Kaani tusha tawa.

⁴⁹ Abantiisakito ichma daassi Manna meesete. Sinuntano kitisete.

⁵⁰ Saman kere tushaas haniiswa, Es tushaason muuni bar aafa kituna wuza.

⁵¹ Saman kere kaa imni tusha tawa. Asu han tushaason meefaanane koi'ba foonto kaaktu foona. Han daasi asunik kaa sinanak ta imana tushaas ashnaaswa.»

⁵² Ayhudni meya dey: «Han asus ashbaason innok aakkak imak chimnirinso?» yit baassotna baassotna mai'sire karakkarsete.

⁵³ Yesus baassok ekka yi: «Futo nittok make-fawungwa; Asusa Naani ashaason muu shakaatine harinbaason dey usha shakaatine [Es maa'a sina ashnaason] nitto kaanti aafawa.

⁵⁴ Ashnaason meefe barnawa harinnaason ushfe barna koi'ba foonto kaaba faarwa. Ta koi'baasi wono barin kitun kabgunawa.

⁵⁵ Ashnaas futoni muu, harinnaas dey futoni ushawa.

⁵⁶ Ashnaason meefe barnawa harinnaason dey ushfe barna taneentu foona. Ta dey barneentu foona.

⁵⁷ Hayew abataas taan wosinamato ta dey barkin kabi chowa hayew sinnamato ta ashaason meefe bar dey taakin kabi chowa hayew sinana.

⁵⁸ Saman kere tushaas haniiswa. Abantiisakito saman kere tushaason meesere kitiseteysimatotawa. Han tushaason meefe bar koi'ba foonto kaaktu foona.»

⁵⁹ Yesus Kifirnahomuk assifena kabaasik han baron Ayhudni shiiphoni keyaassik make.

Koi'ba Foonto Kaani Kaama

⁶⁰ Nawoni meyaassin showobesiis odesefaat: «Han bar chima wollawa. Oonso ephphetook chimniri?» yisete.

⁶¹ Sinuntano Yesus nawoni meya es kaamaasik unyisetemato nibbaassi arifaat ekka yi: «Han bar tuusa'suniroso?

⁶² Eeka Asuni Naa zeemme den feenaasta hamfeen biifeti kabaasik awu utisso?

⁶³ Kaa imfaas Ha'oosi Ayyanawa; asuni hugnaas isanne aane ke'fawa. Ta makena kaamaas kaa imfa Ayyananewa kaanewa.

⁶⁴ Sinuntano nittoossin amanonor isa isar feeseter» Yesus baassossin amanonor oo sinnamatonawa barin aatire imniis oo sinnamatona zeemmenu arire feer sinna boor'a es baron make.

⁶⁵ Tusire dey: «Abaaskin imtonoyonaron oonu taaki yook chimnir aafe sinna boor'atu es baron makengwa» yi.

⁶⁶ Esseen orfo nawoni meyaassin showobesiis orfo wolsera barneen ane aane hamoto.

⁶⁷ Yesus asire heppe nawobaasakitoni: «Nitto dey wolla hamatik sholefetiyo?» yi.

⁶⁸ Simon Phexiros: «Daamtaaso, ooki wolla hamanirinso? Neeki koi'ba foonto kaa imfa kaama faar.

⁶⁹ Ne Korto Ha'oosi Naa sintamato amaneni dey ariniwa» yi.

⁷⁰ Yesus wolgire: «Nitto asire heppeesin koriis tatenoso? Nittoossin isaas Dabuloswa» yi.

⁷¹ Es yina bar dey Simonni naa sina Asqorotki Yuudaningwa. Asire heppe nawoosasin isaas sin-fenaknu aatire imniis bar sinna boor'atu make.

7

Yesusnawa Aybaasakitona

¹ Esseen orfo Ayhudni meeni ha'sinynyani meya Yesusnin woruk sholset feeseter sinna boor'a Yuudani daasta wolle hamaason beyfaat Galiilani daasta kutit feer.

² Ayhudni meeni hafoni heeboos tai'sera faar.

³ Estan basa ayni meya: «Ne nawoosakito zagi-fata wostoonson biyosonek hantan kabira Yuudaki daasta hamma!

⁴ Ammanon artok sholefe asu wostobaason aachok wostefera aafewa. Ne dey han wuzasikitonon zagifaatane teetneeson han daasi asunik ammanon besutawa» yisete.

⁵ Es baron yisetees aybaasakitonu barik amano beyete boor'a.

⁶ Yesus baassok ekka yi: «Ta wonaas hashnu aane kar'awa. Sinuntano nitto wonaas wonna wonna ma'a faarwa.

⁷ Han daas nittotin oomtona ugna aafa. Sinuntano ta wostobesiis mangu sinbaason maket faanar sinna boor'a taan oomtesefe.

⁸ Nitto den heebooski hamti; ta wonaas hashne aane kar'a sinna boor'a den heebooski aafa hamana wuza»

⁹ Es baron makefaat Galiilak fu'te.

Yesus Hafoni Heeboostak Beste

¹⁰ Sinuntano aybaasakito heeboni dimaasta hametenneen orfo Yesus dey ammanon sinnoy-namato aachere hami.

¹¹ Ayhudni meya: «Barki ayinso?» yiset heeboosik ye asusa ganesi sholsete feeseter.

¹² Daraasa ganesinu basa chowaas akamanon unychedifar. Isa isaas: «Bar ma'a asuwa» yi. Oomiis: «Aanewa! Daraasin esharwa» yisete.

¹³ Sinuntano Ayhudni meeni gaannye meyanon digsete boor'a oonu basa chowaason ammanon aane wollowe.

¹⁴ Yesus heeboosi ganetak den betemeqdesiissi hamme assu ephi.

¹⁵ Ayhudni meya: «Han asus assinyanyi meyakini arunoyaron tichaason aakkak aruk chimiso?» yit diingese.

¹⁶ Yesus wolgire ekka yi: «Ta assifana barnu taakintawa; taan wosi Ha'ooskingwa.

¹⁷ Basa fiqadiison zaguk sholefer feefaanane han assus Ha'okin wedey ta teetakin sinbaason aruk chimana.

¹⁸ Basa teetaassin makefe bar teetbari ulfin-totu sholefewa. Sinuntano wosi barin ulfinaason sholefe bar futonirwa. Basaassi esha wuza aafa.

¹⁹ Muse tumaason nittok aane imenoso? Sinuntano nittoossin tumaason zagifer isanne aafewa. Taan woruk awuniron sholedifetirinso?»

²⁰ Daraas wolugsere: «Kiina ayyana neyissi faarwa! Dey neen oonso woruk sholediferi?» yisete.

²¹ Yesus baassok wolgire ekka yi: «Isa biistera artonoy wuza zagina nitto zuuttera diingese.

²² Muse haarkoni kunuusi tumanon nittok imiwa. Es tumaas dey yaanaas abani meyakintano Musenikintawa. Nittonu dey beysani wonak naanggota haarko kunsifete.

²³ Ese Museni tumaas shaartonoynamato beysani wonak naanggota haarko kunir sinnanneen ta asunin beysani wonak fatina boor'a tayista awagan gi'ifetiso?

²⁴ Futoni mangsuni kar'a kar'titano asuni sina biyak mangsu kar'atiitawa.»

Haniis Muudto Kiristoosno?

²⁵ Es kaba Yerusalemuk feese isa isa asuni meya ekka yisete: «Woruk sholsefees han bartenoso?

²⁶ Esenu bar han ammanon makedifewa, isa wuzane aane maksotowa. Gaannye meyanu han asus Kiristoos sinnamato futok arsetetaaso?

²⁷ Sinuntano han bar koontena daas ay sinnamato arinirwa. Kiristoos yeefena kabaasik ayin sinnamato oonu aafa aruna wuza.»

²⁸ Yesus betemeqdesiissi assifena kabaasik kaambaason teggire ekka yi: «Taan futok arsetirwa; ayin yaanamato dey arsetirwa; ta teetnak aane yootwa. Sinuntano taan wosi bar nitto arunoyti futonirwa.

²⁹ Barkin yaana boor'anawa bar taan wosina boor'ana ta barin arifawungwa»

³⁰ Es bari boor'a ephonek sholset feeseter. Sinuntano bar oottona wonaas aane kar'a sinna boor'a oonu ephak aane kushubaason aane shongowe.

³¹ Sinuntano daraasasin showobesiis barik amanesete. Dey: «eekin Kiristoos yeefena kabaasik han bar zagina biistera artonoy wuzaasi denalo zagungeso?» yisete.

Yesusni Ephonek Betemeqdesini Tasoni Meyanon Wossete

³² Ferisawini meya basa chowaason daraas unyisefen odesete. Maagni gaannye meenawa Ferisawini meena Yesusnin ephphe yoosonek betemeqdesi tasoni meyanon wossete.

³³ Yesus dey ekka yi: «Nittoneen ane foonaas garo wonnirongwa; estan taan wosi barki hamanar.

³⁴ Nitto taan sholoti; aafa danati wuza; ta faanaasta yook aafa chimati wuza.»

³⁵ Ayhudni meya: «Inno barin dannoyni dima ay hamnirinso? Awuzakne Girikni meeni

ganeyaassi siktere fe Ayhudni meyakini hamme Aazabni meyanon assunitongwa?

³⁶ «Nitto taan sholoti; aafa danati wuza. Ta faanaasta yook aafa chimati wuza» yina kaamaas aambanso?» yit baassotna baassotna wolumsete.

Kaa Imfa Akani Kor'a

³⁷ Heeboosi koi'ni wonoti arki wonaasta Yesus yerefaat kaambaason: «Oonu ikter feefaanane taaki yeefaat usho.

³⁸ Taan amanefe bar tichaas makenaasimato kaani akani kor'a basa nibaassin kesanawa» yit make.

³⁹ Yesus es baron makenaas barik amanefe baasso ephphetoosonek fa Ha'oni Ayyanani chowaasikwa. Yesus aane ulfintowe sinna boor'a Korto Ayyanaas aane kerowa.

Daraasa Ganesi Oor Oor Kesa Kabi

⁴⁰ Daraasasin isa isa meya es kaamaason ode-seteyse: «Han bar futok raajjusoso!» yisete.

⁴¹ Oomiis dey: «Han bar muudtowa» yisete. Sinuntano oomiis: «Kirstoos Galiilan aafawa yoonawuza.

⁴² Muudtos Dawitni zalaassin koontonamatonawa Dawit feefena katama Betelemun yoonamatonata tichaassi aane tichchowanoso?» yisete.

⁴³ Es bari boor'a basa chowaasik daraasa ganesi oor oor kesa sini.

⁴⁴ Isa isaas barin ephak sholsete. Sinuntano ephak kushubaason basaasta shonger oonu aafe.

Ayhudni Ha'sife Baasso Yesusnik Amano Beyete

⁴⁵ Estan betemeqdesiisi tasoni meya maagni gaanynye meyakiniawa Ferisawini meyakina

wolle hameten ekka yire mamussete: «Awuni boor'a Yesusnin ephpha yoo beyetiso?» yisete.

⁴⁶ Betemeqdesiisi tasoni meya: «Es asus wollefenaasimato woller oonu aafewa» yire wolugsete.

⁴⁷ Ferisawini meya dey: «Nitto dey eshtetiyoso?

⁴⁸ Ha'sife baassossinawa Ferisawini meyaassinna barik amaner feesetertaaso?

⁴⁹ Han Museni tumaason arunoy daraas erwtowa»

⁵⁰ Ferisawini meyaassin zeemo sinak Yesusniki hama Nikodimos yistefe isaas:

⁵¹ «Inno tumaasimato zeemme isa asu malatena malataas odtonoyfeennawa awu zaginamato artonoyfeenna mangsu aane katefawa» yi.

⁵² Baasso dey wolugsere: «Ne dey Galiilakinoso? Raajju Galiilan aafa kabuna wuza sinnamato tichaason tu'nira aruwa» yisete.

⁵³ Estan isa isarbesiis keebesi keebesi hamete.

8

Gerkesfeen Ootte Mashkasu

¹ Estan Yesus Dabrazayitini kumaasta hami.

² Wonotiri wono e'so betemeqdesiissi wolle ye. Daraas zuuttere barki yeesete. Bar dey diifaat baassotin assit feer.

³ Museni tumaasi assinynyanawa Ferisawini meena gerkesfeen ootte mashkasu teshshesete dara zuuttambaase asi sina yeetisete.

⁴ Yesunik dey ekka yisete: «Assinynyano! Han asus gerkesfeen oottewa.

⁵ Innok imte tumaassi es ekka zagifa asus shu'ak ichchera kitunak Muse ajajewa. Ne han bari chowaason awu utasso?» yisete.

⁶ Es baron ekka yisetees barkin malatoni chowa danne fattansonek sholsefaatwa. Sinuntano Yesus mugire kushubaasi waay'ak daasta tichu ephi.

⁷ Heppa heppa wolgire mamussobesiise kaanne: «Nittoossin boor'ba foontoos tesuni shu'aason barista ha'ire ichowa» yi.

⁸ Hepsa dey mugire daasta tichi.

⁹ Baasso dey es baron odeseteyse kur'usatan kabire na'oosata kar'e isa isarbesiis estan hamete. Yesus dey dara zuuttambaase asi sina yere Mashkasusneen Yesusneen esta fu'te.

¹⁰ Yesus kaanne: «Han asuse, neen malate baasso ay feesetese? Neyista mangsu kar'ar isanne aafenose?» yi.

¹¹ Asus dey: «Daamtaaso! Isanne aafewa» yi. Yesus dey: «Ta dey neyista aafawe mangsu kar'anawuza; hamme; hawungneen ekalo gerke-sataatawe» yi.

Yesus Han Daasi Chaarefa

¹² Hepsa dey Yesus baassok: «Ta han daasta fe asusik chaarefawa. Taaki yeeffe bar zuuttambaase kaa imfa chaarefaasontu dananatano talmaassi aafa foona wuza» yire make.

¹³ Ferisawini meya dey: «Ne ne teetaasiktu zaala makefatwa; es maketa zaalaas futotawa» yisete.

¹⁴ Yesus wolgire baassok ekka yi: «Ta ta teetaasi chowanon zaala makefaanane ayin yaanamaton-awa ay hamanamatona arifan sinna boor'a zaalnaas futowa. Sinuntano nitto ayin yaanamaton-awa ay hamanamatona aane arifetiwa.

¹⁵ Nitto asunitatotu mangsu kar'feti. Ta isa asunita mangsu aafa kar'anawuza.

¹⁶ Mangsu kar'fanaknu taan wosi Abaas taaneen anetu fe sinna boor'anawa mangsu kar'fana kabaasik dey ta ta sina beyna boor'ana es mangsuni kar'naas futowa.

¹⁷ Hep asu makena zaala futo sinnamato nitto tumaassi tichchera faar.

¹⁸ Es bari boor'a ta teetaasiron tatu zaala makonirwa. Taan wosi abataas dey ta chowaasik zaala makona.»

¹⁹ Baasso dey: «Eekin abaneeski ayinso?» yisete. Yesus wolgire: «Taan wedey abataasin futok aane arsefetiwa. Taan arseti sinfaanane abataasin dey aruti kabawa» yi.

²⁰ Yesus han kaamaason makena betemeqdesiisi waaga zuuttefana saaxiniisi tesha diifaat asifetwa. Sinuntano bar ootona wonaas aane kar'a sinna boor'a oonu barin aane ephe.

Yesus Amano Beyni Chowaason Make

²¹ Yesus dey hepsa: «Ta hamanarwa; nitto dey taan sholsoti. Sinuntano boor'nitiisik kitutir; ta hamana dimaassi nitto yootik aafa chimati wuza» yi.

²² Ayhudni meya: «‹Ta hamana dimaasta nitto yoosotik aafa chimati wuza› ubaas bar barin woruniroso?» yisete.

²³ Bar dey ekka yi: «Nitto han daastakir; ta den samakirwa. Nitto han daastakir; ta han daastakirtewa.

²⁴ Es bari boor'atu: «Nitto boor'nitiisik kitutirwa» yira makengwa. Ta oo sinnamato arira amano beyfaatine boor'nitiisik kitutirwa» yi.

²⁵ Baasso dey: «Eekin ne oonso?» yisete. Yesus wolgire: «Zeemmeneen maket feyiis ta barwa.

²⁶ Nittoosta showo makona wuznewa showo mangsu kar'ana wuzne faarwa. Sinuntano taan wosi bar futonirwa. Ta dey barkin odena baron han daastaki asunik makefawungwa» yi.

²⁷ Abaasa chowanon makenamato baasso aane arsoto.

²⁸ Es bari boor'a Yesus ekka yi: «Nitto Asuni Naanin den teggifeti kabaasik ta bar sinnamato arutiwa. Esiisimato dey abataas taak assina barontu makentano ta taakin isa wuzane aane zagifat sinbaason yaadatotiwa.

²⁹ Taan wosi bar taneen anewa. Ta wonna wonna zagifanaas barin girsuk sinna boor'a ta taan aane beye» yi.

³⁰ Yesus es wuzasikitonon makobaase showobe-siis barik amanesete.

Boor'ni Bozoossin Kesa

³¹ Yesus barik amanese Ayhudni meyak: «Ta kaamaasik fafaatine futok nitto ta nawowa.

³² Futooson dey arutiwa; futoos dey birmadumma nittotin kisuna» yi.

³³ Baasso wolugsere: «Inno Abrahamni zalawa; isa asuniknu isanne boz aane sineniwa; aakkak ne innotin «Bozoossin kesatirwa» yifasso?» yisete.

³⁴ Yesus wolgire ekka yi: «Futo nittok makefawungwa; boor'aason wostefe bar zuuttere boor'ni bozwa.

³⁵ Boz wonna wonna keer aane feeferwa. Naastu wonna wonna keer feeferwa.

³⁶ Ese Naas birmadumma kisaanane futok birmadumma kesati.

³⁷ Abrahamni zala sinnitiison arifawungwa; sinuntano kaamnaason ephpha too beyeti boor'a taan worutik sholefeti.

³⁸ Ta Abataaskin biina barontu makefan; nitto dey abantiiskin odeti barontu zagsefeti.»

Yesusnawa Abrahamna

³⁹ Ayhudni meya dey barik: «Inno aba Abrahamwa» yisete. Yesus wolgire baassok: «Abrahamni naanggota sineti sinfaanane Abraham zagifenaasimato zaguti kabawa.

⁴⁰ Ta Ha'ooskin odena futooson nittok maken. Sinuntano nitto taan woruk sholefeti. Abraham dey ekka aane zaguwe.

⁴¹ Nitto abantiisa wostonontu wostefetiwa» yi. Baasso dey: «Inno gerkesak aane koontoweniwa. Isa abani feer; es bar dey Ha'ooswa» yisete.

⁴² Yesus dey ekka yi: «Ha'oos abanti sini sinfaanane taan shunati kabawa. Ta Ha'ooskin yaana boor'a Ha'oostu taan wosirtano ta teetnak aane yootwa.

⁴³ Awuni boor'anso ta wollaason gasasu beyfeti-isi? Kaamnaason odok aane sholefetiwa.

⁴⁴ Nitto abanti sina Dabulosni naanggotwa. Abanti sholefena barontu zaguk sholefeti. Bar zeemmeneen kaa worir. Futo barki aafa sinna boor'a futok aane yerefe. Bar eshinyanya, eshni aba sinna boor'a esha wollefena kabaasik teetbaassintu wollefe.

⁴⁵ Sinuntano ta futo wollefana boor'a nitto aane amanefetiwa.

⁴⁶ Nittoosin: «Boor'a wostetwa» yire taan wee'ok chimnir oonso? Ta futo wollenar sinfaanane awuniron amano beyfetiso?

⁴⁷ Ha'ooskin sina bar Ha'oosi kaamanon oder. Nitto Ha'ooskin sina beyti boor'a aane odefeti»

⁴⁸ Ayhudni meya wolgire: «*Ne Samirawiwa, kiina ayyana dey neyissi faarwa*» uniis futotanoson makeniri?» yisete.

⁴⁹ Yesus wolgire ekka yi: «*Tayissi kiina ayyana aafawa. Ta abataasin ulfinsinar; sinuntano nitto taan kashshitir.*

⁵⁰ Sinfanaknu ta teetnaasi ulfinanon aane sholefat. Ta ulfinaason sholefernawa mangsu kar'nirna oom feer.

⁵¹ Futo nittok makefawungwa, kaamnaason oodfe bar isanne aafa kituna wuza.»

⁵² Ayhudni meya: «*Neyissi kiina ayyana faanamato haye ariniwa. Abrahamnu kitiwa; raajjuni meya dey kitisetewa. Sinuntano ne: 'Kaamnaason oodfe bar isanne aafa kituna wuza' yifat.*

⁵³ Ne kiti abani Abrahamniistan arkutaroso? Raajjuni meya kitisete. Eekin ne teetneesoon oo uu?» yisete.

⁵⁴ Yesus wolgire: «*Ta teetnaason ulfinsifaanane shimatu sinana. Taan ulfinsuniis nitto: 'Ha'oni' yisefeti abataaswa.*

⁵⁵ Nitto barin aane arsefeti; sinuntano ta barin mai'sira arinar. Aane arifat yifaanane nittoosimato eshinynyatu sinana. Sinuntano ta barin mai'sira arinar; kaambaason dey oodnar.

⁵⁶ Nitto abanti sina Abraham ta wonaason biyanak akamanon gire; dey biire gire»

⁵⁷ Ayhudni meya dey: «*Ne uuchasir woggane kar'noyfeen Abrahamnin biitoso?*» yisete.

⁵⁸ Yesus dey: «*Futo nittok makefawungwa; Abraham koontonoy feen ta fawungwa*» yi.

⁵⁹ Estan barin ichak shu'a kabugsete; sinuntano Yesus aachere betemeqdesiissin kesse hami.

9

Yesus Aaftishu Sinne Koonte Asusin Fati

¹ Yesus ugunne hamfet aaftishu sinne koonte asunin bi.

² Nawoni meya: «Assinyano! Han asus aaftishu sinne koontenaas oo wostena boor'aasikinso? Bar wostena boor'asikingwa wedey barin kooni aba intoos wostesete boor'aasikinso?» yire mamusete.

³ Yesus ekka yire wolgi: «Han asus aaftishu sinne koontenaas bar wedey barin kooni aba intoos wostesete boor'aasiktawa. Ha'oosi wosto barki kamo ammanon bestonakwa.

⁴ Wonaas chaarefbaase feen taan wosi basa wostonon wostonik sholsifawa. Oonu wostok chimnoyna talma yoonirwa.

⁵ Han daasta faana kabaasik ta han daasi chaarefawa.»

⁶ Es baron makefaat daasta tujere ho'a tushire haar'aasik aaftishuusa aafanon woshshaat:

⁷ «Ek hamfaat Silom yistefa kuphira kuni akaassi masowa» yi. Silom uusi kota: «Wostere hamar» uu. Es bari boor'a hamme dey masere biyet wolle ye.

⁸ Sinati kabaasik shiiphfeen biye asuni meenawa wolkobaasakitona: «Han asus zeemo sinak diifaat shiiphfeen biini bartenoso?» yisete.

⁹ Isa isaas: «Barwa» yisete. Oomiis dey: «Indaanewa; gitobaastu barne feerwa» yisete. Asus: «Es aaftishuus tawa» yi.

¹⁰ Asuni meya dey: «Eekin aafnees aakkak biyak chimiso?» yisete.

¹¹ Bar wolgire: «Yesus yistefe asus ho'a tushire haar'aasik aafnaason woshshaat: «Silom yistefa kuphira kuni akaassi hamma masowa» yin; hamma masera biingwa» yi.

¹² «Es asus ayinso feenari?» yisete. Bar dey: «Ay feenamato aane arutwa» yi.

Ferisawini Meya Asus Aakkak Farinamato Aruk Sholsete

¹³ Estan asuni meya sinak aafishu sinne fe asusin ephere Ferisawini meyaki taamete.

¹⁴ Yesus es asusa aafanon ho'a tushire haar'aasik woshshire fatinaas beysani wona.

¹⁵ Ferisawini meya: «Aakkak biyak chimisso?» yire hepsa asusin mamussete. Bar dey: «Aafnaason ho'a tushire haar'aasik woshshintu masera biyak chimingwa» yi.

¹⁶ Ferisawini meyaassin isa isaas: «Han asus beysani wonaason aane oodfe sinna boor'a Ha'ooskin yeertewa» yisete. Oomiis dey: «Boor'ba feena asu effatena biistera artonoy wuza aakkak zaguk chimnirinso?» yisete. Baasso ganeyaassi dey oor oor kesa sini.

¹⁷ Es bari boor'a Ferisawini meya sinak aafishu sinne fe asusin: «Aafnees biyanak zagi asusa chowanon ne awu yifasso?» yit dey mamussete. Bar wolgire: «Raajjuwa» yi.

¹⁸ Ayhudni ha'sinyanyi meya es asus aafishu sinnamatonawa orfo dey biinamatona basa abaasnawa intoose asin teegsere mamussonenneen aane amanosoto.

¹⁹ Abaasnawa intoose: «Aafishu sinnetu koonte yisefeti nitto naas haniiso? Eekin hash aakkak biyak chimi?» yisere mamussete.

²⁰ Abaasnawa intoose wolugsera: «Haniis inno naa; aafishu sinne koontobaason arifeniwa.

²¹ Sinuntano hash aakkak biinamatonawa aafaason oo fatinamatona aane arifeni. Bar teetba chim asuwa; barin mamsuti. Basa chowaason bar makona» yisete.

²² «Kiristooswa» yire make asu feefaanane Ayhudni ha'sinyanyani meya Ayhudni zuuttoni keyaassin kalle kissonak zeemme merkesere feeseter sinna boor'a baassotin digsefaattu ekka maksete.

²³ Es bari boor'a abaasnawa intoose: «Bar teetba chim asuwa; barin mamsuti» yisete.

²⁴ Estan sinak aafishu sinne fe asusin hepsak teegesere: «Ne futooson makera Ha'ooson ulfin-suwa. Han asus boor' sinbaason inno arifeniwa» yisete.

²⁵ Sinak aafishu sinne fe asus wolgire: «Boor'ba faarto aafato aane arifatwa. Ta arifanaas sinak aafishu sinnaasewa hash dey biyak chimnaase koi'bawa» yi.

²⁶ Baasso dey: «Aambanso neek zaginari? Aakkakinso aafneeson fatinari?» yisete.

²⁷ Bar wolgire: «Zeemma nittok makengwa; odok aane sholoweti. Hepsa awuniron odotik sholetiso? Nitto dey basa nawo sinatik sholsedifeti-roso?» yi.

²⁸ Barin me'et: «Netu basa nawoteno inno Museni nawowa.

²⁹ Ha'oos Museneen wollenamato inno arifeniwa. Sinuntano han asus ayin sinnamato aane arifeni» yisete.

³⁰ Asus wolgire ekka yi: «Han asus ayin sinnamato aru shakuntiis diinqi chowawa; sinuntano

aafnaason fatiwa.

³¹ Ha'ooson digefe barinnawa safarabaason dey zagife barinna Ha'oos oderwa. Sinuntano boor'ba faana barin aane odefa sinnamato artowa.

³² Aaftishu sinne koonte asuni aafa oonu fatid-ifen daa testenaneen kabira aane odtowa.

³³ Han asus Ha'ooskin sina shaki sinfaanane isa wuzane zagunak aafa chimanawuza.»

³⁴ Baasso dey: «Boor'ak koonte ne innotin as-sutaroso?» yisefaat Ayhudni shiiphoni keyaassin gerakalo kalle kissesete.

Ayyanak Aaftishu Sina

³⁵ Yesus fari asusin Ayhudni shiiphoni keyaassin gerakalo kalle kissetemato ode. Dey danne: «Asuni Naanik amanefatoso?» yi.

³⁶ Bar wolgire: «Daamtaaso! Barik amanonak bar oonso?» yi.

³⁷ Yesus dey: «Sina zeemma biitwa; hash dey neneen ane wollefees ta barwa» yi.

³⁸ Asus dey: «Daamtaaso! Amanonawa» yit barik sagade.

³⁹ Yesus dey: «Ta han daasta yaanaas mangsuni kar'akwa. Aaftishu sina baasso biyonek; biidifeni yisefe baasso dey aaftishu sinobesiison besukwa» yi.

⁴⁰ Es kabaasik teshba yerse isa isa Ferisaw-ini meya es baron odesere: «Eekan inno dey aaftishunoso?» yisete.

⁴¹ Yesus dey wolgire: «Aaftishu sinefaatine nittok boor'a sinana kabatawa; sinuntano «Biidifeni» yisefeti boor'a boor'nitiisneentu fui'totiwa» yi.

10

Yesus Ma'a Keemer

¹ Dey Yesus: «Ta futo nittok makefawungwa; fantuusi olani finynyisi kamo girunoy ooma ug-nak girife bar wiiswa; dey bo'inynyawa.

² Sinuntano finynyibaasik girife bar fantuusi keemerwa.

³ Barik finynyaason oodfe bar gachana. Fantuusikito dey kaambaason odona. Basa fantusikitonon sunba sunbaasik teegere kisuna.

⁴ Basa teetni fantuusikitonon zuutire kisinan-neen orfo barikitori sinaasta zeemana. Fantuusikito dey kaambaason arser sinna boor'a orfobaase hamona.

⁵ Sinuntano oomiisa kaamanon aane arsefa sinna boor'a basaastan eelatu eelanatano isanne orfobaase aafa hamana wuza»

⁶ Yesus es besoson baassok make. Sinuntano baasso makena wuzaas awu sinnamato aane ar-soto.

⁷ Hepsa dey Yesus ekka yi: «Futo nittok make-fawungwa; fantuusi finynya tawa.

⁸ Tayistan zeemme yeese baasso zuuttere wiis; dey bo'inynyawa. Fantuusikito dey baasso kaa-maason aane odosowa.

⁹ «Finynyaas tawa; taaki kamo girife bar faruna; giruna, kesana, feeshni dima dey danana.

¹⁰ Wiisiis wiisere shukke tishkunaktano baak aane yeefe. Sinuntano ta baassok kaa sinanaknawa foobesiisik tuumma fu'te kaa danonektu yaangwa.

¹¹ Ta ma'a keemerwa; ma'a keemeriis kaabaa-son fantuusikwa iyaat aatire imar.

¹² Waagak keemfe bar fantuusikito basar sina beyna boor'a iririka yaafana kabaasik fantuuson ha'aat eelfe. Iririkaas dey fantuuson ephin oomaas siktefa.

¹³ Es keemeriis waagaktu keemfe sinna boor'a fantuusik aane safarefe; dey teetbaasiktu eelfe.

¹⁴ Ta ma'a keemerwa; ta fantunaason arinarwa. Fantunaasikito dey taan arserwa.

¹⁵ Ta barikitonon arifanaas Abaas taan arifenasimatonawa ta dey abataasin arifanasimatowa. Kaanaason dey fantunaasikwa iyaat aatira imanar.

¹⁶ Han olaassi foonto gerok ooma fantuna faaser. Barikitonon dey ephpha yoonak shol-suwa. Barikito kaamnaason odosona. Isa wodo sinana; keemeriis dey isar sinana.

¹⁷ Hepsa wolla ephanak kaanaason dey aatira imanar sinna boor'a abataas taan keeshter.

¹⁸ Kaanaason ta shunaasik aatira imana; taakin dey oonu ephanak aafa chimanawuza. Kaanaason aatira imaknawa wolgira dey ephanakna ha'suni hugnana faarwa. Es ajajiison dey dannaas abataaskingwa»

¹⁹ Es makena barik hepsa Ayhudni meeni ganeyaassi oor oor kesa sini.

²⁰ Baassossin showobesiis: «kiina ayyana basaassi faarwa. Nifasewa; awuniron barin odedifetirins?» yisete.

²¹ Oomiis dey: «Han basa wollaas kiina ayyana basaassi faana asuni wollatawa; kiina ayyana basaassi faana asu aaftishuni aafaason fatunak chimniroso?» yisete.

Ayhudni Meya Barik Amano Beyete

22 Yerusalemuk betemeqdesiison kayimsuni heeboos ulfintona wonaas kar'i; Es assaas dey yeesho.

23 Yesus betemeqdesiissi Solomonni kesfa giruni dagafiyo yistefa dimaasta kutit feer.

24 Es kabaasik Ayhudni meya Yesusnin ganeya gedere ekka yisete: «Aageneenninso neen laphphebatet fooniri? Ne Ha'oosi muudto sina Kiristoos sinneeson amma zagira innok makowa.»

25 Yesus baassok wolgire ekka yi: «Nittok makena baron aane amanesefeti; ta abataasa sunak wostefana wostoos ta oo sinnamato taak zaalawa.

26 Sinuntano nitto ta fantu sina beyeti boor'a aane amanefeti.

27 Ta fantuusikito ta kaamaason odeser; ta dey barikitonon arinar. Taak dey zoonusteser.

28 Ta koi'ba foonto kaa barikitok imana; isanne aafa tishusonawuza. Ta kushuussin oonu aafa bo'ona wuza.

29 Barikitonon taak ima Abataas zuuttambaase asi denalo. Abataasa kushusinnu barikitonon bo'onir oonu aafe.

30 Taanawa Abataasna inno isarwa.»

31 Hepsa dey Ayhudni meya barin ichche woruk shu'a ephete.

32 Yesus dey: «Abataaskin showo ma'a wosto nitok besin; eekin taan ichcha worutiis aaffa wostonasikinso?» yi.

33 Ayhudni meya dey wolgire: «Inno neen ichcha woruniis Ha'oosta mei'ni kaama maketa boor'atano ma'a wostonesiktawa. Ne asu sinna faagedo teetneeson Ha'o zagitwa» yisete.

34 Yesus dey ekka yi: «Nitto tumaassi <Ha'oos

nittotin» «Koo'lowa*» yingwa yifar tichchera faar-tanoso?

³⁵ Ese Ha'oosi korto matsafaason feeshuk aafawa chimtona wuza. Ha'oosi kaama yaana baassotin Ha'oosi kayma kaama «Nitto koo'lowa» yira teegenanneen;

³⁶ Eekin Abaas korto zagina barinnawa han daasta wosina barinna «Ta Ha'oni naawa» ubaasik awuni boor'a «Ha'oosta mei'ni kaama makewa» yifetiso?

³⁷ Ta wostefana wostoos Abataasar sina shakaanane taan amanotiitawa.

³⁸ Sinuntano ta wostefana wostoos Abataasar sinfaanane taak amano beyfetiknu wostonaasik amanotiwa. Es barik Abaas tayissi feenamaton-awa ta dey Abaasasi faanamatona mai'sira ar-sotiwa»

³⁹ Baasso dey hepsa ephonek sholsete; sinuntano bar kushubesiissin aatte kesse hami.

⁴⁰ Hepsa dey Yesus Yordanosni akaason finne zeemoti Yohannis haphqit feena dimaasta hamme esta di.

⁴¹ Showo asuni meya barki yeesere: «Yohannis isa biistera artonoy wuzane aane zaguwe; sinuntano Yohannis han asusa chowanon makena wuzaas zuuttambaase futowa» yisesete.

⁴² Estak dey showobesiis Yesusnik amanesete.

11

Alazarni Kitu

¹ Bitaniyak Alazar yiste isa asu mettere feer. Bitaniya Maaraminewa eetba Maartane feesefe ke'e.

* **10:34** Han faadaasta futoni Ha'oosi eddenontu besifa

² Es Maarami sinfa bar Daamiisa wochonon shitto woshshira dey sombaasik ku'a bar. Es mettees dey bari ay sina Alazar.

³ Eete eete dey: «Daamiiso! Es ne shunfata bar mettewa» yisere Yesuniki wosisete.

⁴ Yesus es baron odenaase: «Han meroos barin woruni merotawa; sinuntano Ha'oosik ulfina sinanaknawa Ha'oosi naa dey han merosik ulfin-tonaknatu mettewa» yi.

⁵ Yesus Maartanon; eetba Maaraminonnawa aybesi Alazarninna shunar.

⁶ Sinuntano Yesus Alazarni mettonon odefaat feena dimaasta hep wona feeshi.

⁷ Esseen orfo nawoni meyak: «Hepsa wolla Yuudaki daasta hamniwa» yi.

⁸ Nawoni meya: «Assinynyano! Garo wonaneen sinak Ayhudni meya neen shu'ak ichonek sholset feeseterwa. Hepsa dey wolla esta hamatak sholetoso?» yisete.

⁹ Yesus wolgire ekka yi: «Wonaassi asire heppe sa'atitanoso faari? Wonak kutife bar han daasi chaarefanon biidifer sinna boor'a aafawa tuusa'ona wuza.

¹⁰ Sinuntano talmaassi kutife bar chaarefa barki aafa sinna boor'a tuusa'erwa» yi.

¹¹ Es baron makenanneen orfo: «Zomoni sina Alazar afay'tewa. Sinuntano ta hamma afay'nitan barin guzgunarwa» yi.

¹² Nawoni meya dey: «Daamiiso! Afay'nin kunir sinfaanane farunawa» yisete.

¹³ Yesus Alazar kiti sinbaasontu baassok make. Sinuntano afay'nin kunnanne faar sinnatu baassok beste.

¹⁴ Es bari boor'a Yesus ammanon: «Alazar kitiwa.

15 Nitto amanotik esta fo beynaasik nittokwa iyaat girefawungwa. Sinuntano hash kabini barki hamniwa» yi.

16 Es kabaasik «Didimos» yistefe Tomas* oom nawoni meyak: «Kabini Yesusneen ane kitunik inno dey hamniwa» yi.

Yesus Kitun Kabunewa Kaa Sinbaase

17 Alazarni kituus kabbartenanneen acheech wona kar'faan Yesus ye. Asuni meya dey Alazar kitubaason Yesusnik maksete.

18 Bitaniya Yerusalemniistan wokbaas keez kilo meetiri sinana.

19 Showo Ayhudni meya Maartanewa Maaramine asi aybesi kitifaan baassotin chinuk yeesere esta feeseter.

20 Maarta Yesus yoobaason odenaase uphonak kesi. Sinuntano Maarami keer diifar.

21 Maarta Yesusnik: «Daamiiso! Ne hanta faatar sinfaanane aytaas kituna kabatawa.

22 Sinuntano hashnu ne Ha'ooskin shiiphefata baron zuutira neek imanamato arifawungwa» yi.

23 Yesus dey barik: «Aynees kitun kabunawe» yi.

24 Maarta dey: «Koi'baasi wono kitun kabuni kabaasik kabunamato arifawungwa» yi.

25 Yesus dey barik: «Kitun kabunewa kaane tawe. Taak amanefe bar kitifenaknu hayewtu sinana.

26 Taak feeefe barnawa taak amanefe barna zuuttere isanne aafa kituna wuza. Es baron amanefatose?» yi.

* **11:16** Tomas Ibirayistini kaamak «Mano» uu. Didimos Girikni kaamak: «Mano» uu.

²⁷ Bar dey: «Aa Daamiiso! Ne han daasta yooni Muudto Ha'oosi naa sintamato ta amane-fawungwa» yi.

²⁸ Maarta es baron makefaat hamma eetbaason aachok teegera: «Assinynyaas yewe; neen dey sholediferwe» yi.

²⁹ Maarami odenayse taptak kabira barki hami.

³⁰ Es kabaasik Yesus Maarta uphena dimaastatu feeteno hashnu hang ke'e aane giruwe.

³¹ Baron chinuk barneen ane keer diise Ayhudni meya Maarami taptera kabi kesbaase Alazarni moogaaski hamma waasunak hamarne faar sinfaan orfobaase hamete.

³² Maarami Yesus feenaasta hamma biinayse wochobaassi gandra: «Daamiiso! Ne hanta faatar sinfaanane aytaas kituna kabatawa» yi.

³³ Yesus bar waasifeennawa barneen ane yeese Ayhudni meya waassefeen biyaat teetbaasiknu akamanon seektere suumere;

³⁴ «Ayinso kunsitiri?» yi. Baasso dey: «Daamiiso! Yaara biwa» yisete.

³⁵ Yesus arafa kessire waasi.

³⁶ Es bari boor'a Ayhudni meya: «Awune faaron shunfenamato biitiwa» yisete.

³⁷ Sinuntano baassossin isa isaas: «Aaftishuusa aafanon fati bar han asus kitunoynamato zaguk aafanos chimanawuza?» yisete.

Yesus Alazarnin Kitun Kabgi

³⁸ Yesus teetbaasik hepsa dey akamanon seektere suumefaata moogaaski hami. Moogaas dey inya shu'ak uktera kuni dugadug.

† 11:34 Ayinso kabbareti uwa.

³⁹ Yesu: «Shu'aason kabgutiwa» yi. Kiti basa eet Maarta: «Daamiiso! Kitinanneen acheech wona sinna boor'a hash zeyarwa» yi.

⁴⁰ Yesu dey: «Amanefaatan Ha'oosi ulfinanon biyatawe» yira neek aane makotose?» yi.

⁴¹ Asuni meya dey shu'aason kabugsete. Esseen orfo Yesu den kaanne: «Abataaso! Ta shiiphooson odeta boor'a galattefawungwa.

⁴² Wonna wonna dey shiiphonaason odefa-tamato arifawungwa. Sinuntano ekka make-naas ne taan wosuneeson han yerse asuni meya amanosonekwa» yi.

⁴³ Yesu es baron makefaat: «Alazarno! Hang keswa» yire akama tega kaamak teege.

⁴⁴ Kitu Alazar kushubaasewa wochobaase zu-uttena eekobaase kesi. Sinbaas dey maamak taatena eekobaasetu fa. Yesu asuni meyak: «Ko-taani kutuwowa» yi.

Yesusnin Woruk Zagte Chowa

⁴⁵ Maaraminon chinuk yeese Ayhudni meyaassin showobesiis Yesu zagina baron biyefaaf barik amanesete.

⁴⁶ Sinuntano baassossin isa isaas Ferisawini meyaki hamere Yesu zagina baron maksete.

⁴⁷ Es bari boor'a maagni gaanynye meenawa Ferisawini meena shonggosta zuuttesefe baassotin zuutisere: «Han asus showo biistera artonoy wuza zagidifer sinna boor'a awu zagaanine wayyanso?

⁴⁸ Baak beyfaanine asu zuuttere barik amanonir; Roomni meya dey yeese inno betemeqdesiisonnawa asuniisinna tishkiseseterwa» yisete.

49 Sinuntano es woggaassik maagni gaanynye meeni gaanynya sina Qeyyaffa yistefe baassossin isaas: «Nitto isanne aane arifetiwa.

50 Dara zuuttere tishubaastan isa asu daraasa teetak kitifaanane nittok ma'ar sinnamato aane yaadatefetinoso?» yi.

51 Es baron dey makenaas basa teetaassin kisiretawa. Sinuntano es woggaassik bar maagni gaanynye meeni gaanynya sinna boor'a Yesus daraasa teetak kitunak feenamato besifena kabaasiktu es raajiison make.

52 Yesus daraasa teetak kitunaas Ayhudni daranik koi'ba sinnoynamato Ha'oosik amanera daadaassi siktera faase naanggotaason dey isarik zuutunakwa.

53 Es wononeen kabsere Yesusnin woruk merkesete.

54 Es bari boor'a Yesus Ayhudni meeni ganeyaassi ammanon kesse aane kutuwe. Sinuntano essin kesse zaboosi tesha fa daa Efrem yistefa katamaassi hami. Estak dey nawoni meyanee di.

55 Ayhudni meeni faasikani heeboos tai'sera faar. Showo asuni meya es heeboos kar'noyfeen zeemme masere kayimme hoorok feesefe daa daassin Yerusalem kesete.

56 Yesusnin sholset feeseter sinna boor'a betemeqdesiissi yersefaat baassotna baassotna: «Awu safarefetiso? Han heeboosta yoonir sinna nittok aane bestefanoso?» yisete.

57 Maagni gaanynye meenawa Ferisawini meena Yesusnin ephak bar feena dimaason arife asu feefaanane baassok makonak ajajesere feeseter.

12

Yesusni Wochooson Maarami Shitto Woshshi

¹ Ayyhudni faasikani heeboos zagtonak issun wona fu'tefana kabaasik Yesus kitun kabgina Alazar feefena Bitaniya hami.

² Estak feese asuni meya meeta'u barik hoosisete. Maarta dey wostotatu fa. Alazar dey Yesusneen ane muu muusonek tai'sere feese baassossin isaaswa.

³ Es kabaasik Maarami akama chima waagak waagte kayma naardosik wosuste isa buttulle shitto ephpha Yesusni wochoosta wuukaat sombaasik dey wochobaason ku'i. Keyaas dey naardosini shittoni sawak tuumi.

⁴ Nawobaasasin isaas Yesusnin aatire imni Askorotki Yuuda ekka yi:

⁵ «Han shittoos isa wogga wosuste wostoni birisi waagtera awuni boor'a tukamnik imto beyiso?»

⁶ Bar ekka yinaas tukamnik safarere sinnoynaron wiis sinna boor'awa. Waaga ephfees bar sinna boor'a kar'diddiissi ha'tefa barissin ephphe dostere feer.

⁷ Yesus dey ekka yi: «Ashnaas kabbartona wonoti bariktu taan hoossi sinna boor'a beytiwa.»

⁸ «Tukamni meya wonna wonna nittoneentu feesetewa. Sinuntano ta nittoneen wonna wonna aafa foona wuza.»

⁹ Es kabaasik showo Ayyhudni meya Yesus Bitaniya foobaason odesefaat yeesete. Es yeesetees Yesus bar barin biya sinnoyanron kitun kabi Alazarninneen biyaktu yeesete.

¹⁰ Sinuntano Maagni gaanynye meya Alazarnin dey woruk merkesete.

¹¹ Esiis dey Alazarnistan kabi chowa Ayhudni meyaassin showobesiis Yesusnik amaneset feeseter sinna boor'a.

Yesus Akama Ulfinak Yerusalem Giri

¹² Wonotirik Ayhudni faasikani heeboosik ye showo dara Yesus Yerusalem yoonir sinbaason odesete.

¹³ Es bari boor'a Deya kiir'e ephere barin uphok kesere: «Hosana! Daamiisa sunak yeefe Israelni taatoos suustowa» yit chaaget feeseter.

¹⁴ Yesus hanyani nawa danne barista di. Esiis dey:

¹⁵ «Ne Tsiyonni katama Yerusalemne digotaatawe! esenu taatonees hanyani naata diire yoonir.» yistera tichchewa.

¹⁶ Nawoni meyak es chowaas zeemma baassok aane galowa. Sinuntano Yesus ulfintenanneen orfo es tichaas barik tichchenamatonawa barik zagtenamato yaadatesete.

¹⁷ Yesus Alazarnin moogaassin teegere kitun kabgifena kabaasik barneen ane fe asuni meya Yesusni chowaasik zaala makset feeseter.

¹⁸ Showo asuni meya uphok yeesetees es biistera artonoy wuzason zaginamato odesere feeseter sinna boor'awa.

¹⁹ Estan Ferisawini meya baassotna baassotna: «Han daasta fe asu zuuttambaase basa orfoose hamiwa! Inno isa wuzanu zaguk aane chimeni sinnamato biyetiyoso?» yisesete.

Girikni Meya Yesusni Biyak Sholsete

²⁰ Heeboosik Ha'oni shiiphok Yerusalem yeese baasso ganeyaassin isa isa Girikni asuni meya feeseter.

²¹ Baasso dey Galiilaki Betesayidani asu sina Filiphosniki hamere: «Daamniiso! Yesusni biyanik sholefeniwa» yisete.

²² Filiphoos hamme Indriyasnik make. Indriyasnawa Filiphosna hamere Yesusnik maksete.

²³ Yesus baassok wolgire ekka yi: «Asuni Naa ulfintona sa'atiis kar'iwa.

²⁴ Futo futo nittok yifawungwa, isa zagoni gaana ho'aassi zigira kitu shakaanane bar bartu fui'tonirwa. Sinuntano kitira kayifaanane showo gaanatu gaanana.

²⁵ Kaabaason shunfe bar tishkir. Han daastak kaabaason oomtefe bar koi'ba foonto kaatu barin oodnir.

²⁶ Taak wostok sholefe bar taneen ane yowo. Ta faanaasta wostinynyataas dey foona. Taak wostefe barin dey Abaas ulfinsuna.»

Yesus Basaasta Kar'ni Shanaasewa Kituse Asin Make

²⁷ Tusire dey Yesus: «Hash kaanaason tiir'o ephiwa. Awu unarinso? «Abataaso! Han sa'atiisssin taan fu'aywa» unataaso? Sinuntano ekka unoynamato ta yaanay han shanani sa'atisikwa.

²⁸ Abataaso! Ne sunneeson ulfinsuwa» yi. Esseen orfo saman: «Sunnaason ulfinsingwa, hepsa dey ulfinsunawa!» yifa kaama odte.

²⁹ Esta yere asuni meya es baron odefaat: «Dedowa» yisete. Oomiis dey: «Ha'oosi wosiyatu barik wollerwa» yisete.

³⁰ Yesus dey: «Es kaamaas odtenaas nittokwa iyaattano taaktawa» yi.

³¹ «Haye han daasi mangsuni kar'ni sa'atiis kar'iwa. Han daasi ha'sinyanya sina Sexana gerakalo ha'tonaas hayewa.

³² Ta han daastan den tegifana kabaasik asusin zuutira taaki yoonak zaguna»

³³ Yesus aro kitu kitunak feenamato besuktu es kaamaason make.

³⁴ Darani meya dey: «Inno tumaassi odeniis: «Kiristoos koi'ba foonto neya foonir» yifarwa. Eekin ne: «Asuni Naa den tegunak sholsifawa» yifataas aakkanso? Es Asuni Naas oonso?» yisete.

³⁵ Yesus dey: «Hash garo wona nittoneen ane chaarefaas faarwa. Talma nittotin ephnoynamato chaarefaas faana kabaasik kututi. Talmaassi kutife bar ay hamdifenamato aane arife.

³⁶ Nitto chaarefni naanggota sinotik chaarefaas faana kabaasik es chaarefaasik amanosotiwa» yi. Yesus es baron makenanneen orfo baassostan shaate.

Ayhudni Meeni Amano Beya

³⁷ Yesus effatena showo biistera artonoy wuza baasso sina zagifenaknu Ayhudni meya barik aane amanosoto.

³⁸ Es bar dey sinnaas raajju Isayyas: «Daami-iso! Oonso makeni kaamaason amaneri? Ha'oosi hugna dey oonik ammanon besteso?» yire makena kaamaas ko'unakwa.

³⁹ Hepsa dey raajju Isayyas baasso amano beyaasik ekka yit ammanon make:

⁴⁰ «Aaffesiisik biirenawa;
nibbesiissi yaadaterena;
wolsonoytematonawa;
fatunoynamatona;
Ha'oos aaffesiison tishki;

nibbesiison dey chini.»

⁴¹ Isayyas han baron yinaas basa ulfinaason biina boor'awa. Es bari boor'a Yesusni chowaasik es baron make.

⁴²⁻⁴³ Sinfanaknu Ayhudni meyanon ha'sife baassossin showobesiis Yesusnik amanesete. Sinuntano Ha'ooskin bestefa ulfinaastan asunikin bestefa ulfinaason shunesete boor'a Ferisawini meya Ayhudni shiiphoni keyaassin baassotin kalle kissonoytemato digsefaat amanobesiison ammanon aane maksoto.

⁴⁴ Yesus kaambaason teggire ekka yi: «Taak amanefe bar taak koi'ba sinnoynaron taan wosi barik dey amanewa.

⁴⁵ Taan biya bar taan wosi barin dey biyanawa.

⁴⁶ Taak amanefe bar zuuttere talmaassi foonoy-namato ta chaarefa sinna han daasta yaangwa.

⁴⁷ Kaamnaason odere wostota feeshunoy basaasta mangsu kar'niis tatewa. Ta yaanaas han daason fu'oktano han daasta mangsuni kar'aktawa.

⁴⁸ Taan ephphetoo beyye kaamnaason dey wostota feeshunoy basaasta mangsu kar'nir feerwa. Ta makena kaamaas koi'ni wono basaasta mangsu kar'anawa.

⁴⁹ Ta taakin aane makotwa. Sinuntano ta una baronnawa makona ajajiisonna imaas taan wosi Abaaswa.

⁵⁰ Basa ajajiis dey koi'ba foonto kaa sinnamato arifawungwa. Es bari boor'a Abaas taak makena baron nittok makengwa.»

13

Yesus Nawobaasakitoni Wochonon Masi

¹ Wonaas dey Ayhudni faasikani heeboos za-
gtonoyfeen zeemawa. Yesus han daason beyye
den ababaaski hamana wona kar'baason ari. Han
daasta fe basar sina baassotin shunet feer. Dey
kituk kar'ananneen shuni.

² Yesusnawa basa nawoosna meeta'u meesed-
ifer. Sinuntano Sexana Simonni naa Askorotki
Yuudani nibaassi Yesusnin aatire imanak zagi.

³ Abaas ha'suni hugna zuuttambaase asin barik
imnamatonawa Ha'ooskin yeenamatona; dey
Ha'ooski wolle hamnir sinnamato Yesus arire
feer.

⁴ Es bari boor'a meeta'ustan kabire tukaas-
taki mayna maamaason gaa'e kunsaat koyguni
maama ephphe geshobaasta taar'e.

⁵ Esseen orfo gabatesi aka gedde nawobaasaki-
toni wochonon masi. Taar'ena maamaasik dey
ku'i.

⁶ Simon Phexirosnin masak yeen bar dey:
«Daamiiso! Ne ta wochooson masataroso?» yi.

⁷ Yesus wolgire: «Ta zagifana baron ne hash
aafawa aruta wuza. Sinuntano wolitu yaada-
totawa» yi.

⁸ Phexiros dey: «Ne ta wochooson isanne
aafawa masata wuza!» yi. Yesus dey: «Wochonee-
son masa shakaanane taakin haa'one aafawa» yi.

⁹ Simon Phexiros dey: «Daamiiso! Ekka
sinfaanane wochonaason koi'ba sinnoynaron
kushunaasewa teetnaase asin gedda maswa» yi.

¹⁰ Yesus dey: «Atubaason mase bar atuba zuut-
tera kayma sinna boor'a wochobaason masonaas-
tano ooma aane sholsifawa. Nitto dey kayimwa.
Sinuntano zuuttamniitiise kayimtewa» yi.

¹¹ Yesus: «Zuuttamniitiise kayimtewa» yinaas

barin aatire imni bar oo sinnamato arire feer sinna boor'awa.

¹² Baasso wochooson masse kesnanneen orfo maybaason mayye wolle ukkoti diinaasta di. Ekka dey yi: «Ta awu zaginamato yaadatetiyoso?

¹³ Nitto taan: «Assinynya wedey Daam» yise-feti. Ta assinynyanawa Daamna sinna boor'a es maketiis futowa.

¹⁴ Ese ta nitto Daamnawa assinynyana sinfaat wochontiison masnanneen nitto dey nittotna nittotna wochontiison masotik sholsifawa.

¹⁵ Ta nittok zaginaysimato nitto dey zagso tiktu beso nittok imingwa.

¹⁶ Futo nittok makefawungwa, wostinynya daambaasatan denalo aane sinfewa. Wostere hamfe bar dey barin wosi basaastan denalo aane sinfewa.

¹⁷ Es baron arira wostota feeshaatine nitto suustowa.

¹⁸ Han baron makefanaas zuuttamniitiise asi chowatawa. Ta korina nittotin arifawungwa. Sinuntano korto matsafaassi: «Tushnaason taneen me bar guma sinne tayista kabiwa» yiste bar ko'unak sholsifawa.

¹⁹ Han bar sinnoyfeen zeemman nittok makefanaas sinfana kabaasik ta Kiristoos sinnamato amanotikwa.

²⁰ Futo futo nittok makefawungwa, ta wosina barin ephpheteefe bar taan dey ephphetoona. Taan ephphete bar dey taan wosi barin ephphetoona.»

Yesusnin Aatire Imniis Oo Sinnamato Zeemme Make

²¹ Yesus es baron makenanneen orfo ayyan-abaason tiir'o ephaan: «Futo futo nittok make-fawungwa, nittoossin isaas taan aatire innirwa» yit ammanon kisire make.

²² Nawobaasakito ooni chowa makenamato aane arsoto sinna boor'a aafe aafe biyesete.

²³ Nawobaasakitonisin Yesus shunfena isa nawoos Yesusni tesha kasayere diifer.

²⁴ Simon Phexiros es nawoosin aafa kiir'e: «Ooni chowa makenamato mamsibbo» yi.

²⁵ Bar dey ek Yesusniki tai'sere: «Daamiiso, oonso neen aatire inniri?» yit mamsi.

²⁶ Yesus dey wolgire: «Han tushaason utoossi dukira tuchuna barwa» yi. Estan tushaason utoossi dukire Askorotki Simonni naa sina Yuudanik tuchi.

²⁷ Yuuda tushaason ephnanneen orfo geregere Sexana basaassi giri. Yesus dey Yuudanin: «Ese zagutak sholeta baron tai'nin zaguwa» yi.

²⁸ Sinuntano esta muu muusonek kasayere diise baassossin es Yesus makefena bar awu sinnamato arir aafe.

²⁹ Yuuda waaga ephar sinna boor'a nawoni meyaassin isa isaas Yesus: «Heeboosik sholsu wuzason waagowa wedey tukamni meyak ima imma» yinanne faartu sinna baassok beste.

³⁰ Yuuda dey es tushaason ephnanneen orfo geregere kesse hami. Es kabaasik dey waala.

Gaddo Ajaji

³¹ Yuuda kesse hamnanneen orfo Yesus ekka yi: «Haye Asuni Naa ulfintewa. Ha'oos dey barki kamo ulfintewa.

³² [Ha'oos barki kamo ulfintena boor'a Ha'oos dey barin ulfinsunawa. Geregere dey ulfinsunawa.]

³³ Naanggotno! Akama wona nittoneen aane aafa foona wuza. Nitto dey taan sholsoti. Ayhudni ha'sinyanyi meyak: «Ta hamana dimaassi nitto yootik aafa chimati wuza» yira makenaasimato hash nittok dey makefan.

³⁴ Nittotna nittotna shunosotik gaddo ajaji nittok imana. Ta nittotin shunnaasimato nittotna nittotna dey shunosoti.

³⁵ Nittotna nittotna shunesefaatine ta nawo sinetimato asuni meya zuuttesere arsonewa.»

Phexiros Mormonamato Yesus Zeemme Make

³⁶ Simon Phexiros Yesusnin: «Daamiiso! Ayinso hamatari?» yire mamsi.

Yesus dey: «Hash ta hamana dimaassi ne yootak aafawa chimata wuza. Sinuntano woli yook chimatawa» yire wolgi.

³⁷ Phexiros dey: «Daamiiso! Hash ne orfoose yook chima beyanaas awuni boor'anso? Ta kaanaasonnu sinun neekwa iyaat aatira imanawa» yi.

³⁸ Yesus ekka yire barik wolgi: «Kaaneeson taakwa iyaat aatira imataro? Futo futo neek makefawungwa, ako oorunoyfeen keeza wolla taan mormotawa.»

14

Den Abaaski Taamni Uga Yesuswa

¹ Yesus ekka yi: «Nibnitiis nawonaata, Ha'oosik amanoti. Taak dey amanoti.

² Showo fooni dima Abataasa keeruk faar. Ekka sina shakaanane: «Footi dima nittok hoossunak hamanarwa» yira nittok makona kabatawa.

³ Hamma footi dima hoossinanneen orfo ta faanaasta nitto dey footik hepsa wolla yaara nit-totin ephpha hamana.

⁴ Ta hamana dimaassi zoonsuni ugnaason dey arsetir.»

⁵ Tomas: «Daamiiso! Ne hamata dimaason aane aruweniwa. Eekin ugnaason aakkak arunisso?» yi.

⁶ Yesus dey Tomasnik: «Abaaski zoonsuni ugun-newa futone dey kaane tawa. Taaki kamo sina shakaanane oonu Abaaski hamnir aafewa.

⁷ Taan arseti sinfaanane Abataasin dey aru-tiwa. Sinuntano hawungneen ekalo arsotiwa. Dey biyetiwa» yi.

⁸ Filiphoos dey: «Daamiiso! Abaasin besuwa; innok hooronawa» yi.

⁹ Yesus wolgire: «Filiphosno! Effatena wona nittoneen ane faana taan aane aruwenoso? Taan biya bar Abaasin biwa. Eekin aakkak ne: «Abaasin innok besuwa» yifasso?

¹⁰ Ta Abaasasi faanamato, Abaas dey tayissi feenamato aane amanefenos? Ta nittok make-fana kaamaas ta teetaaskintawa. Sinuntano wostobaason wostefees tayissi fee-fe Abaaswa.

¹¹ Ta Abaasasi faanamato, Abaas dey tayissi feenamato taak amanotiwa. Es baron shakaatine wostena wostonaasi boor'a taak amanoti.

¹² Futo futo nittok makefawungwa, ta Abaaski hamanar sinna boor'a taak amanefe bar ta wostefana wostooson dey wostona. Es baristan denalonontu wostona.

¹³ Abaas Naabaaski kamo ulfintonak ta sunaasik shiiphefeti shiiphooson zuuttambaase ta nittok zaguna.

¹⁴ Aaffa wuzasonnu ta sunaasik shiiphefaatine ta zaguna.

Yesus Korto Ayyanaasi Chowak Imna Abdi

¹⁵ «Taan keeshtetir sinfaanane ajajinaason oodtiwa.

¹⁶ Ta Abaasin shiiphonawa. Bar dey koi'ba foontonon nittoneen ane fooni ooma nittotin chinuni baron imana.

¹⁷ Es bar dey futoni Ayyanaaswa. Han daas biyaknawa arunakna aafa chimanawuza sinna boor'a ephphetook aafa chimanawuza. Sinuntano bar nittoneen ane faar dey nittoossi foonir sinna boor'a nitto aruti.

¹⁸ «Ababa intoba foonto naanggotaasne faaron zagira nittotin aafa beyana wuza. Ta nittoki wolla yoonar.

¹⁹ Garo wonaneen orfo han daas taan aafa biyana wuza. Sinuntano hepsa wolla nitto taan biyati. Ta hayew sinna boor'a nitto dey hayew sinati.

²⁰ Ta Abaasasi faanamato, nitto dey tayissi faatimato, ta dey nittoossi faanamato es wono arsoti.

²¹ «Taan keeshtefe bar ajajinaason ephpheteere wostota feeshife barwa. Abataas dey taan keeshtefe barin keeshtona. Ta dey barin keeshtona. Teetnaason dey barik ammanon besuna.»

²² Askorotki Yuuda sinnoy oom Yuuda: «Daamiiso! Han daasi asunik sinnoynaron innok teetneeson ammanon besutaas aakkakinso?» yi.

²³ Yesus wolgire ekka yi: «Taan keeshtefe bar kaamnaason oodar. Abataas dey barin keesh-tona. Inno dey barki yaara barneen ane fooni.

²⁴ Taan keeshtonoy bar kaamnaason aane oodfe. Han odefeti kaamaas taan wosi Abaasartano taartawa.

²⁵ «Nittoneen ane faana kabaasik han baron nittok maken.

²⁶ Sinuntano Abaas ta sunaasik wosuna nittotin chinuni Korto Ayyanaas zuuttambaase asin asuna. Ta nittok makena baron yaadatotik nittotin zaguna.

²⁷ «Nagaason nittok beyanawa. Naganaason nittok imana. Ta nittok imana nagaas han daas imfana barne faartawa. Nibnitiis nawonaata dey digonaata.

²⁸ «Ta hamamar, wolla dey nittoki yoonar» yira makena baron odeseti. Taan keeshtetir sinfaanane Abaas tayistan arkir sinna boor'a ta Abataaski hamnaasik girsoti kabawa.

²⁹ Es bar sinfana kabaasik amanosotik zeemma nittok makengwa.

³⁰ Han daason ha'sife Sexaniis yoonir sinna boor'a hawungneen ekalo akamanon nittoneen aafa wollona wuza. Bar tayista isa wuza zaguna hugnaba aafa.

³¹ Sinuntano ta Abaasin keeshtefanamato han daas arunak Abaas taan ajajena baron zuutira zagunarwa. Hantan kabini hamniwa» yi.

15

Yesus Wayiniisi Tuzwa

¹ Tusire dey: «Ta wayiniisi tuzanimatowa. Es wayiniison oodfees Abataaswa.

² Gaana gaannoy tayista fa waay'aason zuutire kar'e ha'unir. Gaana gaanfa waay'aason dey fanire mai'sira gaananak oodana.

³ Nitto ta makena kaamaasik kayim sinetiwa.

⁴ Taneen ane footi. Ta dey nittoneen ane foona. Waay'aas wayiniisi tuzta fo shakaanane teetbaasik bar bar gaana gaanak aafa chimanawuza. Esiisimato nitto dey taneen ane fo shakaatine gaana gaanatik aafa chimati wuza.

⁵ «Ta wayinisikitori tuzatowa. Nitto dey bari waay'awa. Taneen ane feefe barnawa ta dey barneen ane faana barnatu akama gaana gaan-nirwa. Ta foontonon isa wuzane zaguk aafa chimati wuza.

⁶ Taneen ane foonoy bar waay'asimato gerakalo ha'tere ichimana. Es Waay'aas dey kephtera geesi ha'tera kiichchona.

⁷ «Tayissi faasefaatinenawa kaamnaas dey nittoossi faafaananena sholeti wuzason zuutira shiphefaatine danati.

⁸ Akama gaana gaanna ta nawo sinefaatine es barik Abataas ulfintona.

⁹ Abaas taan keeshtenaasimato ta dey nittotin keeshtonawa. Es bari boor'a ta keeshtanaasik foosoti.

¹⁰ Ta Abataasa ajajinon zaginamatona keesh-tanbaasik faafanamatona nitto dey ajajinaason zagifaatine ta keeshtanaasik foosoti.

¹¹ Han baron nittok makenaas ta giraas nittoossi foonaknawa nitto giraas dey tuuma sinanakwa.

¹² Ta ajajiis haniis: ta nittotin keeshtenaasimato nitto dey wal keeshtosotikwa.

¹³ Asu kaabaason zomobaasikwa iyaat aatire imaastan denalo keeshtana aafawa.

¹⁴ Nitto dey ta ajajena baron zagifaatine ta zomowa.

¹⁵ Wostinynyaas daambaas zagifena baron aane arife sinna boor'a hawungneen ekalo nittotin wostinynyata aafa unawuza. Sinuntano Abataaskin odena baron zuuttambaase nittok maken sinna boor'a zomota yingwa.

¹⁶ Tatu nittotin korirteno nitto taan aane koruwetiwa. Hamma akama gaana gaanotik, gaan-nitiis dey foonak ta nittotin taassingwa. Es bari boor'a Abaas ta sunaasik shiipheti wuzason zuutire imana.

¹⁷ Ese ta nittotin ajajefanaas nittotna nittotna wal keeshtosotikwa.

Yesus Han Daas Oomtonamato Make

¹⁸ «Han daas nittotin oomtefaanane nittoostan zeemma taan oomtenamato aruti.

¹⁹ Han daastaki asuni meenimato sineti sinfaatine barir sina baassotin shunana kabawa. Sinuntano nitto han daasir sina beyti boor'anawa ta nittotin han daasi asunisin korina boor'anatu han daas nittotin oomtefa.

²⁰ «Wostinynyaas Daambaasatan denalo aane sinfewa» yira nittok makena baron gasasuti. Taan shanasi gedak kalle kofuksetenneen nittotin dey shanasi gedak kalle kofukseterwa. Kaamaason odesefaatenes nitto kaamaason dey odosonewa.

²¹ Sinuntano taan wosi barin aane arsefe sinna boor'a han baron zuutire taar sinti boor'a nittoosta zagsone.

²² Ta yaara baassok mako shakin sinfaanane baassosta boor'a sinana kabatawa. Sinuntano hash boor'besiisik maksone wuza aafawa.

²³ Taan oomtefe bar Abataasin dey oomter.

²⁴ Oom asu wostonoyna wostooson baasso ganeyaassi wosto shakin sinfaanane baassosta boor'a sinana kabatawa. Sinuntano hash han baron zuutire biyetinneen orfo taneen Abataasinneen oomtesete.

²⁵ Esiis dey sinnaas baasso tumaassi: «Shi-maasiktu taan oomtesete» yistera tichche kaa-maas ko'unakwa.

²⁶ «Sinuntano Abaaskin yooni barewa ta dey nittoki wosuna chinuni futoni Korto Ayyanaase yaara ta chowaasik zaala makona.

²⁷ Nitto dey zeemmaneen taneen ane faasetir sinna boor'a ta chowaasik zaala maksoti.

16

¹ Han baron nittok makenaas amantontiis tu-usa'onoynamatowa.

² Ayhudni shiiphoni keyaassin nittotin kalle kissone. Es baristan denalo dey nittotin wori bar zuuttambaase Ha'oosik wostesetenne faaron sinna faadtowa wona yoona.

³ Abaasin wedey taan aane arsoto sinna boor'atu es baron ekka zagsefe.

⁴ Sinuntano han baron nittok makenaas es won-aas kar'fana kabaasik ta awu nittok makenamato yaadatotikwa. Nittoneen ane faana boor'atu han baron zuutira zeemma nittok mako beyingwa.

Korto Ayyanaas Wostona Wosto

⁵ «Sinuntano hash taan wosi barki hamamar. Nit-toossin dey: «Ay hama?» yire taan mamsunir aafe.

⁶ Sinuntano han baron nittok makena boor'a nibnitiis suumok tuumi.

⁷ Sinuntano futooson nittok makefawungwa, ta hamaas nittok ma'arwa. Ta hama shakaanane chinuni korto Ayyanaas nittoki aafa yoonawuza. Sinuntano ta hamfaanane chinuni korto Ayyanaason nittok wosuna.

⁸ Bar yaara han daason boor'ni chowaasik, ookoni chowaasik, mangsuni kar'ni chowaassik wee'ona.

⁹ Taak amano beyobesiisiktu boor'ni chowaasik wee'ona.

¹⁰ Ta Abaaski hamamar sinna boor'anawa hawungneen ekalo dey taan aafa biyati wuza sinna boor'anatu ookoni chowaasik wee'ona.

¹¹ Han daason ha'sife basaasta mangsu katena boor'atu mangsuni kar'ni chowaassik wee'ona.

¹² «Nittok makona wuza akama faar. Sinuntano hash nittosta fayar.

¹³ Futo sina Ha'oosi chowanon ammanon kisira besuni Ayyanaas yaafana kabaasik futo zuut-tambaase asiissi nittotin zoosuna. Bar odefana barontu nittok makonatano bari teetaassin kisira aafa makona wuza. Dey yooni wuzasikitonon nittok makona.

¹⁴ Bar taar sina baristantu epha nittok makona sinna boor'a taan ulfinsuna.

¹⁵ Abaasar sina bar zuuttera taar. Es bari boor'atu: «Taar sina baristantu epha nittok makona» yinwa.

Suumontiis Girak Sooltona

¹⁶ «Garo wonaneen orfo taan aafa biyati wuza; dey garo wonaneen orfo hepsa taan biyati.»

¹⁷ Nawobaasakitonisin isa isaas baassotna baas-sotna: «Abataaski dey hamamar sinna boor'a garo wonaneen orfo taan aafa biyati wuza; Dey

garo wonaneen orfo hepsa taan biyati» yifenaas aambanso?» yisesete.

¹⁸ «Ese han «Garo wonaneen orfo» yifena wuzaas aambanso? Makefena wuzason aane galowa» yisesete.

¹⁹ Yesus dey barin mamsuk sholsetemato ari-faat ekka yi: «Nittotna nittotna «Garo wonaneen orfo taan aafa biyatiwuz; Dey garo wonaneen orfo taan biyati» yina boor'anoso wal mamusse-fetiis?

²⁰ Futo nittok makefawungwa, nitto chaaga waasuti. Sinuntano han daasi asuni meya gir-sone. Nitto suumoti, sinuntano suumontiis girak sooltona.

²¹ Mashka asu kophoni keektoni wonbaas kar'fana kabaasik suumefa. Sinuntano nawa kooninanneen orfo han daasta nawa koontena boor'a girabaastan kabi chowa aata shanabaason aane yaadatefa.

²² Esiisimato nitto hash suumotir, sinuntano hepsa wolla nittotin biyanar. Nibnitiis dey girona. Es girantiison dey nittoostan ephnir aafe.

²³ «Es wono taakin isa wuzane aafa shiiphoti wuz. Futo nittok makefan, Abaas ta sunaasik shiiphsefeti wuzason zuutire nittok imana.

²⁴ Hashneen kar'a ta sunaasik isa wuzane aane shiiphoweti. Girantiis tuuma sinanak shiiphoti danati.

²⁵ «Esseen hawung besoktu nittok maken. Han-neen besok makonoyna wona yoona. Sinuntano Abaasa chowanon nittok ammanon makona.

²⁶ Es wono ta sunaasik shiiphoti. Ta dey: «Abaasin nittok shiiphonawa» aafa unawuza.

²⁷ Esiis dey Abaas teetbaasik nittotin shunar. Bar dey shunfenaas taan shunti boor'anawa Ha'ooskin yoonaason amaneseti boor'anawa.

²⁸ Abaaskin kessa han daasta yaan. Hepsa dey han daason beyya Abataaski hamamar.»

²⁹ Nawobaasakito dey: «Haye besok sinnoy-naron ammanon maketwa.

³⁰ Zuuttambaase aritar sinna boor'a oonu neen mamsunak aane sholsifa sinnamato haye ariniwa. Es bar dey ne Ha'ooskin yaatamato amanonik zagiwa» yisete.

³¹ Yesus ekka yire baassok wolgi: «Futoosik haye amanetiyoso?

³² Ese isa isarnitiis siktera keenti keenti hamati wonaasewa ta taan beyoti wonaase yoona. Es sa'atiis dey haye kar'iwa. Sinuntano Abaas taneen ane feena boor'a tatatewa.

³³ Han baron nittok makenaas taneen ane faafaani naga nittok foonakwa. Han daasta faafeti kabaasik shana nittok faar. Sinuntano harewa! Ta han daason merengwa.»

17

Yesus Nawobaasakitonik Shiiphe

¹ Yesus es baron makenanneen orfo sama biire ekka yi: «Abataaso! Haye wonaas kar'iwa. Ta ne Naas neen ulfinsunak Naaneesin ulfinsuwa.

² Esiis dey asu zuuttambaase asiista ha'suni hugna imta boor'a barik imta baasso zuuttambe-siise asik koi'ba foonto kaa imanak barin ulfin-sutawa.

³ Koi'ba foonto kaas dey ne ne futoni Ha'o sin-nesonnawa wosita Yesus Kiristoosninna aruwa.

⁴ Ne taak imta wostoon wostera koi'sira han daastak neen ulfinsingwa.

⁵ Abataaso! Han daas testonoyfeen ne faataasta faana kabaasik fa ulfinaaski wolgira taan ulfin-suwa.

⁶ «Han daastan korira taak imta baassok ne oo sintamato besingwa. Baasso dey neerwa. Ne dey baassotin taak imitwa. Baasso dey kaamneeson oodesete.

⁷ Taak imta bar zuuttera neekin sinnamato baasso haye arsete.

⁸ Ne taak maketa kaamaason baassok maken. Baasso dey ephpheteesete. Ta neekin yaanamato dey futok arsete. Ne taan wositamato dey amane-sete.

⁹ «Ne taak imanak imta nawoni meya neer sinete boor'atu shiiphefantano han daasiktawa.

¹⁰ Taar sina baasso zuuttere neerwa. Neer sina baasso dey taarwa. Ta dey baassoktu ulfintona.

¹¹ Hawungneen ekalo ta han daastak aafa foona wuza. Sinuntano baasso han daastatu foosone. Ta neeki yoonar. Korto Abataaso! Han taak imanak imta baassotin innomato isar sinonek ne taak imta sunneesik oodwa.

¹² Baassoneen ane faana kabaasik baassotin ne sunaasik oodin; imanak taak imta baassotin dey oodin. Tichaasi kaama ko'unak tishuni naasteno baassossin oonu aane tishuwe.

¹³ Haye neeki yoonar. Ta giraas baassok tuuma sinanak han daastak faana kabaasik han baron makengwa.

¹⁴ Ta kaamneeson baassok maken. Ta han daastakir sina beynasimato baasso dey han daastakirtewa. Es bari boor'a han daas baassotin oomte.

¹⁵ Baassotin mangu sina bariissin oodataktano han daastan gero kisutak aafa shiiphona wuza.

¹⁶ Ta han daastakir sina beynasimato baasso dey han daastakirtewa.

¹⁷ Futoosik baassotin korto zaguwa. Kaamnees futowa.

¹⁸ Ne taan han daasta fe asuski wositaasimato ta dey baassotin wosin.

¹⁹ Baasso futok ne wostoosik teetbesiison aatire imonek ta ta teetaason maa'a zagira baassok imingwa.

²⁰ «Baasso kaamaasi boor'a taak amanefe baassokneentu shiiphedifantano nawotaasakitonik koi'batawa.

²¹ Ta shiiphefanaas zuuttambesiise isar sinonekwa. Es barik ne taan wositamato han daas dey amanona. Esiis dey Abataaso! Ne tayissi faatamato ta dey neyissi faanamato baasso dey innoossi foosonekwa.

²² Inno isar sinniisimato baasso dey isar sinonek ne taak imta ulfinaason baassok imin.

²³ Futok isar sinonees dey ta baassossi ne tayissi faatamatowa. Es barik ne taan wositamatonawa taan keeshtetaasne faaron baassotin dey keeshtematona han daas arunakwa.

²⁴ «Abataaso! Han daas testonoyfeen taan keeshteta boor'a ne taak imta ulfinaason biyonek han ne taak imta baasso dey ta faanaasta taneen ane foosonek sholefan.

²⁵ Ooko Abataaso! Han daas neen aane aruwa. Sinuntano ta neen arinar. Han baasso dey ne taan wositamato arsete.

²⁶ Ne taan keeshteta keeshtanaas baassossi dey sinanaknawa ta dey baassossi foonakna baasso dey neen arsonek zagin. Dey arsonek zaguna.»

18

Yesus Aattere Imte

¹ Yesus es baron shiiphenanneen orfo nawobaasakitoneen ane Kedironni kophaasi yesalo hami. Yesusnawa nawobaasakitona akakiltiisi girsete.

² Yesusnawa nawobaasakitona showo wona esta zuutteseter sinna boor'a aatire ima Yuuda es dimaason arir.

³ Es bari boor'a Yuuda showo meya taar'oni meeni zuuttoneen dey maagni gaanynye meyakinnawa Ferisawini meyakinna wostere yeese oodfe baasso ha'sinynyani meyanonna zoonsire esta hami. Baasso dey faanosi, tonanewa neeboni meene ephaat feeseter.

⁴ Yesus dey basaasta kar'ni baron zuuttambaase arifaat baassoki hamme: «Oonininso sholetiri?» yi.

⁵ Baasso dey: «Naaziretki Yesusnintu sholefeniwa» yisete. Bar dey: «Tawa» yi. Aatire ima Yuuda dey baassoneen ane yerefer.

⁶ Yesus: «Tawa» ubaase orfobesiisik hamere daasta gandesete.

⁷ Yesus hepsak dey: «Oonininso sholetiri?» yire mamsi. Baasso dey: «Naaziretki Yesusninwa» yisete.

⁸ Bar dey: «Tawa yinaaskaso; ese sholefetiis taan sinfaanane han taneen ane feese baassotin beyfaani hamotowa» yi.

⁹ Es bar dey sinnaas: «Abataaso! Han taak imta baassossin isarinnu aane tishkutwa» yina kaa-maas ko'unakwa.

¹⁰ Simon Phexiros kutesiko ephphe feer sinna boor'a kisire maagni gaanynye meeni

gaanynyaasa wostinyanyi oi'ta odonon kace. Wostinynyaasa suna dey Malkos.

¹¹ Sinuntano Yesus Phexirosnin: «Kutesikoneeson zanbaassi wolgira gedwa. Abaas taak imna shanani ushaason aafa ushana wuzane faar sinna neek bestefawoso?» yi.

Yesus Maagiisa Gaannye Meeni Gaanynyaasa Sina Haannaniki Tai'se

¹² Esseen orfo meya taar'osneen baassotin ajajefe baassoneennawa Ayhudni meeni tasoni meeni ha'sinyanyi meena Yesusnin ephere taar'ete.

¹³ Zeemme Haannaniki ephphe hamete. Es neyaasik Haanna maagni gaanynye meeni gaanynya sina Keyyaffanik naashba.

¹⁴ Keyyaffa: «Daraasa teetak isa asu kitifaanane ma'arwa» yire Ayhudni meyanon ha'sife baassok zeemo sinak mekama ima asu.

Phexiros Yesusnin Morme

¹⁵ Simon Phexiros oom nawoosna Yesusni orfoose hamete. Es oom nawoos dey maagni gaanynye meeni gaanynyaasik arto. Es bari boor'a bar maagni gaanynye meeni gaanyanyi ojni keerkalo Yesusneen ane giri.

¹⁶ Sinuntano Phexiros gerakalo ojaasi finynyini tesha yerefer. Maagni gaanynye meeni gaanynyaasik arto nawoos kesse keyaason oodfa mashka wostinynyaasik makere Phexirosnin keerkalo gedi.

¹⁷ Es keyaason oodfa mashka wostinynyaas Phexirosnin: «Ne dey han asusa nawoosasin isaastenoso?» yi. Bar wolgire: «Indaanewe» yi.

18 Gerok koocho sinna boor'a wostinyanyi meenawa oodfe baasso ha'sinynya kaa'oni geya sookere yersefaat bessedifer. Phexiros dey baassoneen ane yerefaat besidifer.

Maagni Gaanynye Meeni Gaanynyaas Yesusnin Mamsi

19 Es kabaasik maagni gaanynye meeni gaanynyaas Yesusnin nawobaasakitoni chowanonnawa basa assuse asin mamsi.

20 Yesus dey ekka yit wolgi: «Ta han daa zuuttambaase asik ammanontu maken. Ayhudni meya zuuttambesiise zuuttese Ayhudni shiiphoni keyaassik sinun wedey betemeqdesiissi wonna wonna assin. Aachok isa wuzane aane makot.

21 Eekan awuniron taan mamsifatso? Makefana kabaasik ode baassotin mamsuwa. Ta makena baron baasso arseterwa.»

22 Yesus es baron makefena kabaasik esta yere oodfe baasso ha'sinynyaasasin isaas: «Maagni gaanynye meeni gaanynyaasik ekka yitnoso wolgutari?» yit Yesusnin bochi.

23 Yesus dey: «Mangu kaama maken sinfaanane es makena barik zaal sinna makowa. Makena bar futo sinfaanane awuni boor'a taan ichfasso?» yi.

24 Estan Haanna Yesusnin taatobaase wolgire maagni gaanynye meeni gaanynya sina Keyyaf-faniki gafki.

Phexiros Hepsak Dey Yesusnin Morme

25 Simon Phexiros yerefaat geya besidifer. Oom asuni meya dey: «Ne han asusa nawoosasin isaastenoso?» yisete. Bar dey: «Indaanewa» yit morme.

²⁶ Phexiros odobaason kacena basa koon sina maagni gaanynye meeni gaanynyaasa wostinynyaasasin isaas: «Atakiltini dimaassi Yesusneen ane feen aane biyutoso?» yi.

²⁷ Phexiros dey hepsa wolfe morme; es kabaasik geregere ako oori.

Yesus Philaxosni Eina Ta'i

²⁸ Esseen orfo e'so wonsak Yesusnin Keyyaffani keerun ephere daa ha'sife Philaxosni ojni keerkalo taamete. Ayhudni meya faasikani heeboosi meeta'unon muusonek sholsu sinna boor'a kiinonoytemato uuk daa ha'sife basa ojni keerkalo aane girsoto.

²⁹ Es bari boor'a daa ha'sife bar gero kesse: «Han asusata malateti malataas aambanso?» yit baassotin mamsi.

³⁰ Baasso dey wolgire: «Han asus mangu wuza zagu shaki sinfaanane aatira neek imani kabatawa» yisete.

³¹ Pilatos dey: «Nitto ephpha hamfaat tumantimato basaasta mangsu kar'tiwa» yi. Ayhudni meya dey: «Inno tumaasik asunin woru kaltowa» yisete.

³² Es bar dey sinaas Yesus aro kitu kitunamato makena kaamaas ko'unakwa.

³³ Pilatos hepsa wolfe ojni keerkalo giri. Yesusnin barki teegsire: «Ne Ayhudni meeni taatonoso?» yit mamsi.

³⁴ Yesus wolgire: «Han ne makefata bar neekin-gwa wedey oom asuni meya ta chowaason neek makseterinso?» yi.

³⁵ Pilatos wolgire: «Ta Ayhudnoso? Neen taak aatire imaas ne keen sinna baassonawa maagni gaanynyaasnawa. Ne awu mangsisso?» yi.

³⁶ Yesus wolgire: «Ta taatoos han daastakirtawa; taatonaas han daastakir sini sinfaanane Ayhudni ha'sinynyani meeni kushusi aattera imtonoynamato ta meya taar'oni meya neebstone kabawa. Sinuntano ta taatoos han daastakirtawa» yi.

³⁷ Pilatos wolgire: «Ne eekin taatonoso?» yi. Yesus dey: «Ta taato sinnamato nenu maketwa. Ta koontenaasewa han daasta yaanaase futooson asuni meyak makonakwa. Futooskin sina bar zuuttere kaamnaason odonawa» yi.

³⁸ Pilatos wolgire: «Futo aambanso?» yire mamsi. Estan Pilatos hepsa Ayhudni meyaki kesse: «Ta isa mangsune basaastan aane danut.

³⁹ Sinuntano faasikani heeboosik isa taatonin ta nittok kotana bar artowa. Es bari boor'a Ayhudni meeni taatosin nittok kotanak sholefetiyo?» yi.

⁴⁰ Sinuntano baasso zuuttambesiise: «Barbaan-nintu kotatatano Yesusnintawa!» yiset chaagete. Barbaan dey bo'inynya.

19

Meya Taar'osakito Yesusnin Kanyelete

¹ Esseen orfo Pilatos Yesusnin ichshi.

² Meya taar'obaasakito dey seer'ani zawudi ma'ire teetbaasta guufsaat wayintajji maya mayissesete.

³ Barki yeeseafaaf: «Ayhudni taatooso! Naga neek sinfawungwa» yiset bochet feeseter.

⁴ Pilatos hepsa gero kesse baassok: «Esenu isa mangsu basaastan aane danut sinnamato arutik barin nittok gero kissunawa» yi.

⁵ Yesus seer'ani zawudi guufere wayintajji maya mayye gerakalo kesi. Pilatos: «Ese asus hanifewa» yi.

⁶ Maagni gaanynye meenawa taar'oni meeni ha'sinynyaasna biyere: «Suutwa! Suutwa!» yiset chaagesete. Sinuntano Pilatos: «Ta isa mangsune basaastan aane danutwa. Nitto ephpha taamfaat suuttiwa» yi.

⁷ Ayhudni meya wolugsere: «Inno tumani faarwa; han asus bar barin wolgire: «Ta Ha'oni naa» yina boor'a es tumaniisimato kitunaktu sholsifawa» yisete.

⁸ Pilatos es baron odenayse akamanon dige.

⁹ Wolle ojaasi keerkalo girifaat Yesusnin: «Ne ayininso yaatari?» yire mamsi. Sinuntano Yesus isa wuzane aane wolguwe.

¹⁰ Pilatos dey: «Taak aane makefenoso? Ta neen kotanak wedey suutanak ha'suni hugnana faanamato aane aruwenoso?» yi.

¹¹ Yesus dey: «Ha'ooskin ha'suni hugna neek imto shaki sinfaanane ne tayista isa hugnane aafawa. Taan neek aatire ima asus akama boor'ba faarwa.»

Yesusniista Kituni Mangsu Kate

¹² Pilatos es baro odenayse Yesusnin kotak shole. Sinuntano Ayhudni meya: «Han barin kotaatane ne Qeesarni keentewa. Teetbaason taato zagi bar zuuttere Keesarni gumawa» yiset chaagete.

13 Pilatos es baron odere Yesusnin gerakalo kisaat: «Yiito shu'a» yistefa dimaasta mangsuni kar'ni kodaasta di. Es dimaas Ibrayistini noonok «Gabata» yisteratu teegtefa.

14 Faasikani heeboosi hooroni wona sinna faar. Wonaas dey issun sa'ati sinana. Es kabaasik Pilatos Ayhudni meyak: «Hanifewa taatontiis» yi.

15 Sinuntano baasso: «Tishkuwa! Tishkuwa! Suutwa!» yit chaagesete. Pilatos wolgire: «Taatontiisin suutanaroso?» yi. Maagni gaanynye meya: «Keesarteno oom taatoni aafewa» yit wolugsete.

16 Es kabaasik Pilatos Yesusnin suuttonak aatire imi. Baasso dey Yesusnin ephphe hamete.

Yesusni Suutto

17 Yesus mesqeliison wor'e: «Teetni mega» yistefa dimaasta kesi. Es dimaas Ibrawini meeni noonok: «Golgotatu» yistefa.

18 Esta taamme suutete. Barneen ane oom hep asunin; isaasin aldaasta; isaasin hoi'taasta; Yesusnin ganeyaassi zagire suutete.

19 Pilatos dey: «Naaziretki Yesus Ayhudni taato» yifa ticha tichisere mesqeliisi teetta yeeti.

20 Yesus suuttena dimaas Yerusalemni kamaasik ta'a sinna boor'a showo Ayhudni meya es tichaason feretisete. Tichaas dey tichchenaas Ibrayistini meeni noonok; Roomni meeni noonoknawa Girikni meeni noonoknatu tichche.

21 Ayhudni maagni gaanynye meya Philaxosnin: «Ne «Ayhudni meeni taatowa» yira tichutaatawa. Sinuntano han asus: «Ta Ayhudni meeni taatowa» yi yiratu tichutawa» yisete.

22 Pilatos: «Tichina baron tichingwa» yire wolgi.

²³ Meya taar'osakito Yesusnin suutettenneen orfo maybaason isarba isarbaasik isa kushu kar'anak acheech dimta bagesete. Gaag mayooson dey ephete. Es gaag mayoos denun kabira yeet kar'a shimanonik wichertano zootterta.

²⁴ Es bari boor'a meya taar'osakito baassotna baassotna: «Oonik kar'nitto arunik ixxa ha'uniistano aafa karasuni wuza» yisesete. Esiis dey sinnaas:

«Maynaason baassotna baassotna;

Haa'esete;

maynaasta ixxa ha'sesete.»

Yifa tichaasi kaama ko'unak sinna boor'a meya taar'osakito dey ekka zagsete.

²⁵ Yesus suuttena mesqeliisi teshta intobaasewa intobaasi eetne; Kilopani asu Maaraminewa Magdelawitki Maaramine esta yersefar.

²⁶ Yesusni intoos bar shunfena nawoosa tesha yerefeen bi. Dey Intobaasik: «Intonaase! Naanees hanifewe» yi.

²⁷ Esseen orfo nawoosin: «Intone hanifawa» yi. Esseen orfo nawoos Maaraminon ephphe keeba hami.

²⁸ Estan Yesus zuuttambaase ko'inamato arifaat tichchera kuni bar ko'unak: «Iktengwa» yi.

²⁹ Estak suqaro waynini usha tuumma diina koda faar. Waynini ushaason aka ephak chima wuzaassi haphqire i'ota* duusire noonobaassi tuchisete.

³⁰ Yesus waynini ushaason suutire ushnayse: «Ko'iwa» yi. Estan teetbaason daa mugire kiti.

* **19:29** I'oosi suna «husophi»

Yesusni Teshaas Hebok Keche

³¹ Beysani wonaasi hooroni wona sinna boor'anawa es beysani wonaas dey akama heebo sinna boor'ana suuttere yere asusa dugno beysani wonaasik mesqeliista aane feeshfa. Es bari boor'a Ayhudni meeni ha'sinynyani meya suuttere yere baasso orgooson kiir'e kessusonek ajajonak Philaxosni shiiphsete.

³² Estan meya taar'osakito yeesere Yesusneen ane suuttere yere tesuni basa orgonon kiir'esete. Tusire dey hepsaasa orgonon kiir'esete.

³³ Sinuntano Yesusniki yeeseфе kabaasik bar kitinamato biyaat orgobaason aane kiir'oto.

³⁴ Meya taar'osasin isaas teshbaason ebok kejin geregere harinnewa akane kesi.

³⁵ Es baron biya bar nitto amanotik zaala make. Makena zaalaas dey futo. Makefena bar futo sinnamato bar arife.

³⁶ Es bar dey sinnaas: «Basa megaassin is-arnu aafa kiitona wuza» yifa tichaasi kaama ko'unakwa.

³⁷ Dey ooma tichaasnu: «Kejete barin biyonewa» yifa.

Yesusni Dugnoosi Kabbarto

³⁸ Ayhudni ha'sinynyani meyanon digefaat aachok Yesusni nawo sina Armatiyaski Yosef Yesusni dugnooson ephanak Philaxosnin shiiphe. Pilatos dey ephanak make. Estan Yosef hamme dugnooson ephi.

³⁹ Zeemo sinak talmak Yesuniki ye Nikodimos fayba keezasir kiilo sinni Kumbinewa Reettine woi'to sawa wuza ephphe ye.

⁴⁰ Yosefnawa Nikodimosna Yesusni dugnooson ephphe taamme Ayyhudni meeni zuutuni tumaasimato shitto woshshire wor'a maamak kimete.

⁴¹ Bar suuttana dimaas toktera di akakiltiisi teshta. Es toktera di akakiltiisi ganesi asuni dugno girunoyna gaddo shu'ni mooga faar.

⁴² Beysani wonaasi hooroni wona sinna boor'anawa moogaas dey ta'a sinna boor'ana Yesusni dugnooson esta kabbarsete.

20

Yesus Kitun Kabi

¹ Guddani wono she'u feteetunoyfeen Megdelawitki Maarami moogaaski hami. Moogaasta uktera kuni inya shu'aas bukalera kunfeen bi.

² Bar eelet Simon phexirosnikinawa Yesus shunfena oom nawooskina hamma: «Daamiisa dugnonon shu'ni moogaassin ephetewa. Ay kunussetemato aane aruweniwa» yi.

³ Estan Phexiros oom nawoosna kesere moogaaski hamete.

⁴ Hepobesiise eelet hameter. Sinuntano oom nawoos Phexirosnistan taptere eelle zeemme moogaasi esta kar'i.

⁵ Mogire biin Yesus kimtena maamaas kunfeen bi. Sinuntano sir aane giruwe.

⁶ Simon Phexiros dey orfobaase yeere moogaassi girin kimtena maamaas kunfeen bi.

⁷ Dey teetbaasta marte maamaas kimte maamaasneen sinnoynaron teetbak birtera ooma dimta kunfeen bi.

⁸ Estan dey zeemme moogaaski ye oom nawoos girire biire dey amane.

⁹ «Bar kitun kabunak sholsifa» yifa tichaasi kaamanon hashnu aane yaadatosoto.

¹⁰ Esseen orfo nawoni meya wolle feeseфе di-maasta hamete.

Yesus Megdelawitki Maaramik Beste

¹¹ Megdelawitki Maarami moogaasi gerakalo yerefaat waasidifar. Waasifat moogaassi mogira bi.

¹² Hep Ha'oni wosiya foro maya mayera Yesusni dugno kunnaasta isaas boktaasta isaas chogoosta diisefeen bi.

¹³ Baasso dey: «Han asuse! Awuni boor'a waasidifatarinse?» yisete. Bar wolgira: «Daamtaasa dugnonon ephphe hamete. Ay kunussetemato aane arut» yi.

¹⁴ Es baron iyaat orfoba wolla biin Yesus yerefeen bi. Sinuntano bar sinbaason aane aruwa.

¹⁵ Yesus: «Han asuse! Awuni boor'a waasidifatarinse? Oonininse sholedifatari?» yi. Bar akakiltini tasowa iyaat: «Daamiiso! Ne ephaatane ay kunsitamato makowa. Ta ephpha hamanawa» yi.

¹⁶ Yesus baron: «Maaram» yi. Bar dey orfo wolla Ibrayistini noonok: «Rabuni» yi. Kotbaas dey: «Assinynyano» uu.

¹⁷ Yesus: «Hashne den Abaaski aane hamut sinna boor'a taan ta'utaatawe. Sinuntano aytaasakitoniki hamfaat: «Ta abataaskinawa abantiisikna, Ha'onaaskinawa Ha'ontiiskina hamanar yi» yira makowe» yi.

18 Estan Magdelawitki Maarami hamma nawoni meyak: «Daamiisin biingwa» yi. Dey bar barik awu makenamato baassok make.

Yesus Nawobaasakitoneen Uphe

19 Es guddani wono waalin nawoni meya Ayhudni meeni ha'sinyanyi meyanon digesete boor'a gamalaasikitonon kulfaat zuuttesere feeseter. Yesus yeere baasso ganeyaassi yerefaat: «Naga nittok sinfawungwa» yi.

20 Es baron makefaat kushubaasewa teshbaase asin baassok besi. Nawoni meya dey daamiisin biyeteysel akamanon girsete.

21 Yesus hepsa dey: «Naga nittok sinfawungwa. Abaas taan wosinaysimato ta dey nittotin wosunawa» yi.

22 Es baron makefaat baassosta fugin: «Korto Ayyanaason ephpheteesete.

23 Nitto asuni meeni boor'aason feeshun iyaa-tine boor'besiis feeshun ustona. Nitto asuni meeni boor'aason feeshun uu shakaatine aafa feeshun ustona wuza» yi.

Yesusnawa Tomasna

24 Es kabaasik asire heppesasin isaas; Didi-moos* yistefe Tomas Yesus yeena kabaasik baas-soneen ane aafe.

25 Oom nawoni meya Tomasnik: «Daamiisin bi-iniwa» yisete. Sinuntano bar: «Musmarik ichche kushubaastaki sakaasson kushunaasi waay'ak sir zugera biinoynawa dey kushunaasi waay'ak tesh-baastaki mazanon taptira biinoyna isanne aafa amanona wuza» yi.

* 20:24 «Didimos» uus Girikni noonok «Mano» uu.

²⁶ Hepsa dey nangrinsinari wono† nawoni meya isarik feeseter. Tomas dey baassoneen ane feer. Gamalaasikito kuluftobaase feen Yesus yeere baasso ganeyaassi yerefaat: «Naga nittok sinfawungwa» yi.

²⁷ Esseen orfo Tomasnin: «Kushuneesi waay'anon teshshera kushunaasi sakaasta ta'ira biwa. Kushuneeson teshshera teshnaastaki mazaason ta'uwa; amaner sintano amanonor sinatatawa» yi.

²⁸ Tomas dey: «Daamtaaso! Ha'onaase!» yire wolgi.

²⁹ Yesus dey Tomasnin: «Ne biita boor'atu amanetwa. Biinoy amanefe baasso suustowa» yi.

Han Matsafaas Awuni Boor'a Tichchenamato

³⁰ Yesus han tichaassi tichchonoy showo biis-tera artonoy wuza nawoni meyaneen ane feena kabaasik zagi.

³¹ Sinuntano Yesus bar Kiristoos Ha'oosi Naa sinbaason amanotiknawa amanera dey basa sunaasik koi'ba foonto kaa danatiknatu han bar tichchewa.

21

Yesus Naafun Nawoni Meyak Beste

¹ Esseen orfo Yesus Galiilaki* baarisi tesha hepsa nawoni meyak ammanon beste. Es baassok ammanon bestenaas haniisimatowa.

† 20:26 Hepsani Guddaasik

* 21:1 Galiilaki baarisi ooma suna «Tiberiyas».

² Simon Phexirons, «Mano» yistefe Tomas, Galilak fa Qaanani katamaassiki Naatinael, Zabdiyosni naanggotiisnawa nawobaasasin oom hep nawoosna isarik feeseter.

³ Simon Phexiros baassok: «Kurxummni eshak hamnarwa» yi. Baasso dey: «Neneen ane hamaniwa» yisete. Kesere dey goonuussi girsete. Sinuntano es waalaasik isarinnu aane ephosoto.

⁴ Wonfana kabaasik Yesus es baarisi ha'a yere. Sinuntano nawoni meya Yesus sinbaason aane arsoto.

⁵ Yesus: «Naanggotno! Isa eshsha ephti qurxummi faaroso?» yire mamsi. Baasso dey: «Aafawa» yire wolugsete.

⁶ Bar dey: «Yugudooson goonuusi oi'ta teshta ha'utiwa; Estan danati» yi. Baasso dey ha'sete. Showo qurxummi ootte sinna boor'a zatte kisuk aane chimoto.

⁷ Yesus shunfena nawoos Phexirosnin: «Daami-iswabiti!» yi. Es bari boor'a Simon Phexiros daamniis sinbaason odenayse atatubaase sinna boor'a maambaason mayye baariissi giri.

⁸ Sinuntano oom nawoni meya daastan woke-tees isa tiya metiritano akamanon aane wokoto. Qurxummi tuumma fa yugudooson zatet goonuussi diisere yeesete.

⁹ Goonuussin kersefe kabaasik kurxummi barista kunna kaa'oni geenewa tushne biyete.

¹⁰ Yesus: «Hashti eshsha ephti kurxummiissin teshshotiwa» yi.

¹¹ Simon Phexiros goonuussi girire isa tiirewa uuchasire keeze inya inya qurxummik tuumma fa yugudooson zatte daasta kisi. Effatena showo sinfanaknu yugudoos aane karatowa.

¹² Yesus baassotin: «Yaara ufeshshu muutiwa» yi. Daamiis bar sinbaason arsete boor'a na-woosasin isarnu: «Ne oonso?» yire mamsuk chimar aafe.

¹³ Yesus yeere tushaason ephphe baassok imaat kesse kurxummiison dey imi.

¹⁴ Yesus kitun kabinanneen orfo nawoni meyak keessa wolle uphoba.

Yesus Phexirosnin Mamsi

¹⁵ Ufeshshu meesettenneen orfo Yesus Simon Phexirosnin: «Yohanisni naa Simonno! Han baassostan denalo taan keeshtefatoso?» yire mamsi. Bar wolgire: «Aa, Daamtaaso! Shunfanamato ne aritarwa» yi. Yesus dey: «Garo garo fantunaason keemma» yi.

¹⁶ Hepsa dey Yesus: «Yohannisni naa Simonno, taan keeshtefatoso?» yi. «Aa, Daamtaaso! Shunfanamato ne aritarwa» yi. Yesus wolgire: «Fantunaasikitonon keemma» yi.

¹⁷ Keessak dey: «Yohannisni naa Simonno taan shunfa toso?» yi. Keessak dey: «Taan shunfa toso?» yina boor'a Phexiros suumere: «Daamtaaso! Ne zuuttambaase asin aritarwa. Shunfanamato dey ne aritarwa» yi. Yesus: «Fantunaasikitonon keemma.

¹⁸ Futo neek makefangwa: Ne na'o asu sinfa ta kabaasik ne teetneesik geshoneeson talfak taar'era shunta dima hamet faatar. Sinuntano kur'ifata kabaasik kushuneeson kabgira besaan oom asu taatuna. Ne shunnoyta dima dey taamana» yi.

¹⁹ Yesus ekka yinaas Phexiros aro kitu kitire Ha'ooson ulfinsunamatotu besifa. Es baron iyaat: «Taneen ane hamniwa» yi.

Yesusnawa Oom Nawoosna

²⁰ Phexiros yerqere Yesus shunfena nawobaas basa orfoose hamfeen bi. Es bar dey meeta'u maastefana kabaasik Yesusniki tai'sere: «Daam-taaso! Neen aatire imniis oonso?» yire mamsi barwa.

²¹ Phexiros Yesus shunfena nawobaasin biyaat Yesusnin: «Han asus awu sinni?» yi.

²² Yesus: «Ta wolla yoona kabaneen bar kaak foonak sholefaanane neen awu tiir'e. Ne taneen ane hamniwa!» yi.

²³ Es bari boor'a nawoni meeni ganeyaassi: «Es nawoos aafa kituna wuza» yifa wolla zi'i. Sinuntano Yesus: «Ta wolla yoona kabaneen bar kaak foonak sholefaanane neen awu tiir'eso?» utu yiteno: «Aafa kituna wuza» aane uwe.

²⁴ Es nawoos han chowaasikitonon zuutire zala makere tichiwa. Bar makena zaalaas futo sinnamato arifeni.

²⁵ Yesus zagina ooma showo wuza faar. Taak bestefanaysimato bar zagina wuzaas zuuttera is-arba isarbaasik tichche sinfaanane es tichaason han daas teetbaasik wor'ak chimana kabatawa.

Gaddo Teyya
The New Testament in the Yemsa language of Ethiopia,
Latin script

copyright © 2025 The Word for the World International

Language: (Yemsa)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 May 2025 from source files dated 6 May 2025

7608a66e-9602-5623-89f0-436ebf008df3